



Snímka, o. J. Čverčko

Liturgika — poznaj svoj obrad

Služba obety — 3.

Prosba mieru a Symbol viery

Teraz kňaz slovami „Pokoj vám všetkým“ víta a pozdravuje veriacich. A potom ich vyzýva:

„Milujme sa navzájom, aby sme jednomyseľne vyznávali“ — a veriaci odpovedajú:

„Otca i Syna i Svätého Ducha, Trojicu jednej podstaty a nerozdielnu.“

Kňaz bozká obetné dary a oltár a keď spolu slúži viac kňazov, bozkajú sa vzájomne na rameno.

(Pokračovanie na 5. str.)

BOLESTNÝ RUŽENEC

3. Ježiš, ktorý bol pre nás trním korunovaný

Pilátom na smrť odsúdeného Krista ujal sa vojaci. Tí „vztliekli ho a zahalili do šarlátového plášťa. A uplietli veniec z trnia, položili mu ho na hlavu a do pravej ruky mu dali trstinu. Potom padali pred ním na kolená a pospievali sa mu slovami: „Buď pozdravený kráľ židovský!“ I pľuli na neho, brali mu trstinu z ruky a bili ho ňou po hlave“ (Mt 27, 28—30).

Trňová koruna bola zlomyseľným výmyslom. Ale on slávnostne vyhlásil, že jeho kráľovstvo nie je z tohto sveta (Jn 18, 36). Jeho kráľovstvo je dobrota a láska, ktorá sa tak očividne ukázala od chytenia v Getsemanskej záhrade a ktorá sa prejavila i pri tom všetkom utrpení „od výmyslu sveta“, ako nám to zapísal sv. Lukáš: „Zahalili mu hlavu a bili ho po tvári a spytovali sa ho: „Prorokuj, kto ťa to udrel?“ (22, 64)?

Hádaj, kto ťa udrel? Ti, čo ho bili, pľuvali na neho, zahalili mu tvár, aby nevidel... Aká to pochabosť! Ten, ktorý pozná každú myšlienku, každý cit, varí by nevedel, kto ho udrel? Preto nehádaj. Vedel a videl aj so zaviazanými očami a iste sa už tu modlil: „Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia“ (Lk 23, 34)!

Kristove oči vždy vidia. Kto by mal preto odvahu zaviazat tie oči a udrieť? A predsa to niekedy robíme. Hriechom. Ano, každý hriech je úderom do Kristovej tváre.

V skorých ranných hodinách vracal sa človek z krčmy... Strávil tam celú noc, nuž nevládal domov. Bol ustáť, preto si sadol pod kríž vedľa cesty, hoci nevedel, že je to kríž. Opretý hlavou o tento kríž, tvrdo zaspal. Keď sa po nejakom čase zobudil, uvedomil si, že je to vlastne Veľký piatok ráno. Prišlo mu na myseľ všeličo, aj to, ako počul v chráme čítať o utrpení Kristovom a pri slovách „Prorokuj, kto ťa to udrel“, vždy sa rozplakal. Nuž dal sa aj teraz do plaču a veru bol to posledný pohárík, ktorého sa v živote dotkol. Zaumienil si, že už viac Pána neudrie a ani ho ozaj neudrel až do smrti.

Hriech fažko rani nielen dušu človeka, ale je „úderom“ do Kristovej tváre...

Raz ktosi povedal sv. Františkovi Xaverskému, apoštolovi Indov, ktorý

(Pokračovanie na 5. str.)

Mesiac, čo otvára brány jari

Marec otvára brány jari. Po máji je jari najkrajším mesiacom roka, veď v ňom rašia spod zeme prvé hlávky kvetov, slniečko je čoraz štedrejšie a celá príroda sa pomaly oblieka do jarného hávu. Iste, ešte aj s chladnými dňami sú problémy, lebo pani zima sa len tak ľahko nevzdáva svojej vlády a vie ukázať svoje pazúriky ešte aj v marci. Ale keď aj ukáže, to všetko potrvá už len krátko, lebo okolo sviatku svätého Jozefa je tu definitívne jar, tá v prírode i tá kalendárna.

Jar značí veľa starostí a práce pre našich poľnohospodárov. Oni síce nezaháľali ani v zime a robili, čo im počasie v chotároch dovoľovalo. Teraz je tu už však čas, keď jar preskúša ich pripravenosť na práce, ktoré znamenajú zabezpečenie dostatku budúceho chleba.

Vy čo ste starší, iste si spomínate na roky súkromného hospodárenia na kamenistých úzkych poličkách, pri zaostalých obrábacích mechanizmoch, bez mechanizácie, ktorá je už dnes neodmysliteľná od moderného spôsobu hospodárenia. Úzke polička rodili iba málo a boli roky, keď človek vydal zo seba viacej driny, ako získal obilia.

Moderné poľnohospodárstvo odstránilo všetky tieto problémy a urobilo človeka nezávislým od miestnych vrtochov počasia, ktoré vedeli vyryť na tvárach súkromne hospodáriacich roľníkov nejednu vrásku. Dnes pôda rodí tak, ako nikdy predtým, čo je výsledok fortieľnej práce našich družstevných poľnohospodárov, ktorí pridali ku skúsenostiam otcov moderné mechanizmy, účinné chemikálie a robia všetko to, aby výnosy boli čo najlepšie. Zoberme si hoci vlnaňší rok, ktorý nebol priaznivý pre poľnohospodársku výrobu, a predsa sa v globále podarilo dorobiť toľko, koľko sme si predsavzali.

Sú tu, pravdaže, ešte rezervy, sú možnosti obrábať pôdu ešte intenzívnejšie, získať z nej ešte viacej. Samozrejme stále tu ostávajú vplyvy počasia, lebo na rozdiel od iných profesií, ktoré majú svoju „strechu“, roľník pracuje pod širým nebom a je vystavený vplyvom počasia ako nikto iný.

Vytýčili sme si na prahu terajšej päťročnice smelý plán, že dosiahneme sebestačnosť v zásobovaní obilninami. Plán je smelý, ale je aj realizovateľný a naši poľnohospodári hľadajú formy, ako ho ešte intenzívnejšie uskutočňovať. Jednou z foriem je aj rozhodnutie nezaberať úrodnú pôdu na nepoľnohospodárske ciele, čo je ustavičnou bolesťou tejto sféry. Možnosti majú aj záhradkári a drobní majitelia pôdy, ktorí — keď už nemôžu dodať na spoločný trh — môžu sa snažiť dopestovať aspoň pre seba, aby sa stali samozásobiteľmi. A tu sa myslí v prvom rade na zeleninu.

Ostaňme ešte chvíľku pri tejto tematike. Nie zriedka sa stretáme s drobnými majiteľmi pôdy, záhradkármi, záhumienkármi, ktorí — namiesto toho, aby ju využili — chodia po zeleninu, zemiaky do obchodov. Niektorí z nich dokonca hovoria tak, že im to nestojí za tú robotu, že majú na to, že kto by sa s tým „papral“. Takýto názor je nielen nespoločenský, ale aj nekresťanský. Veď už na prvých stránkach Biblie hovorí Boh prvým ľuďom, aby obrábali zem, aby ju zveľaďovali.

Čo by bolo, keby takto povedali aj iní? Mohlo by sa stať, že by sme išli do obchodu, a márne by sme chceli kúpiť hľadaný tovar, lebo ho nikto neurobil, nepripravil. A nielen v mestách, ale aj na vidieku sa nájdu takito jednotlivci, ktorí si obsejú záhradu trávou, aby nemali robotu so záhonmi mrkvy, petržle, nu, šalátu, zemiakov, či iných plodín...

A keďže je marec prvým mesiacom, v ktorom sa ukazujú zo zeme hlávky kvetov, a keďže je už tradične v prvej dekáde marca sviatok našich matiek a žien, MDŽ, prvé snežienky, prvé fialky, prinášame im. I nimi chceme vyjadriť svoju vďaku za všetko to, čo robia, čím skrášľujú náš život, čím ho robia plnším.

Nechceme to robiť tak, aby sme obligátnou kytičkou snežienok a vínšom považovali za skončenú našu povinnosť voči matkám, ženám. Vieme, že by to bolo strašne málo, a že by sme tým veľmi zúžili zorný uhol, pod ktorým na ne hľadáme. Radi by sme im pripomenuli, že aj vtedy, keď to azda nerobíme tak okázalo a s vínšom, aj vtedy si uvedomujeme, za čo všetko im máme vďačiť.

Myslíme tu predovšetkým na obetavosť matiek, ktoré s toľkou starostlivosťou vychovávajú svoj drobizg. Na seba nemyslia, celé sa obetujú deťom, rodine. Ani sa nepriznajú, keď ich čosi pobolieva, ani nepovedia, že by im bolo čosi treba, len jedno majú na zreteli, aby boli šťastní tí, o ktorých sa starajú.

Myslíme tu na milióny matiek, ktoré stratili v posledných vojnách svojich mužov a synov. Na mnohé z nich, ktoré azda dodnes s nádejou čakajú a myslia, že sa len predsa otvorí dvere a vojde ten, ktorý vtedy odchádzal do boja. Myslíme tu na matky v rozličných krajinách sveta, ktoré majú svojich synov v horách, kde bojujú za slobodu svojich krajín, ako je tomu predovšetkým v Latinskej Amerike. Myslíme tu na matky, ktoré nemajú čo dať jesť svojim deťom, na matky farebných detí z južnej Afriky, ktorým sa upiera základné ľudské právo. Myslíme tu na matky, ktoré sa chvejú o budúcnosť svojich detí, keď svet stojí zoči-voči hrozbe nukleárnej vojny. Myslíme tu na všetky ženy a matky, ktoré si statočne plnia svoje materské i pracovné povinnosti a im všetkým aspoň takto chceme podať svoje srdce a svoju ruku a povedať im, že urobíme všetko, aby neprišiel k slovu hrozný moloch vojny, ktorý by už teraz spôsobil doslova nukleárne peklo.

Chceme žiť v mieri! Chceme nosiť kytičky kvetov a hovoriť slová vďaky. Nechceme, aby sa tieto nežné bytosti museli ešte raz triasť pred tým, čo príde. A ak môžeme čosi urobiť pre ne už teraz, okrem toho, čo sme už sľúbili, snažme sa byť ku nim vždy jemní a láskavi, vždy chápať ich problémy a vedieť si oceniť ich prácu a ich námahy. Nielen raz do roka.

(om)



Snímka: o. J. Čverčko.

Kytica lásky a vd'aky

8. marec je u nás už tradične dňom našich matiek a žien, Medzinárodným dňom žien. Pri ňom si naša spoločnosť oceňuje všetko to, čo ženy robia pre naše spoločné dobro. A iste mnohé z nich, najmä tie staršie, ktoré prežili nefahké roky predmnichovskej republiky, si zaspomínajú, ako to bolo vtedy, keď bol život taký ťažký.

Nebolo starostlivosti, ktorú dnes socialistické spoločenské zriadenie ženám venuje. Postavilo ich na roven mužom, dalo im prístup k bránam vedomosti a postavilo ich aj na tie najzodpovednejšie miesta. A keďže sú ženy dárkyňami a nositeľkami života, venuje spoločnosť veľkú starostlivosť matke a dieťaťu. Už pred narodením dieťaťa sieťou rozličných materských poradní a potom, keď ten malý človečik príde na svet, dávkami i lekárskou starostlivosťou, možnosťou ostať pri malom dieťati. Väčšina našich pracujúcich žien, najmä po mestách, využíva dobrodenie jasíel a škôlok, kde je o deti postarané v čase, kým je matka v práci.

A nedá človeku, aby nepovedal, že tomu ani zďaleka nie je tak v tom „druhom“ svete, kde sa majú dobre iba tí, čo „majú na to“, kde tisícky rodín hladujú, tisícky matiek sa trápia, že ich deti sú podvýživnené a predčasne umierajú. A to nemyslíme len na krajiny tzv. tretieho sveta, na rozvojové krajiny, ale aj na periférie kapitalistických veľkomiest, kde v barakoch z plechu a papiera žijú tisícky ubiednených, nezamestnaných a biedičích rodín.

Iste je dobré pripomenúť si to práve teraz, keď sa ponáhľame s kyticami kvetov pozdraviť naše ženy, matky. Vážme si výdobytky nášho spoločenského zriadenia a odvd'áčujme sa za ne statočnou každodennou prácou. (of)

Mierová konferencia gréckokatolíckeho kňazstva

Z referátu ThDr. Jána Semana

Už v úvode podotýkam, ba zdôrazňujem, že dnes, keď horúčkovitě, mierne zbrojenie hrozí výbuchom termónukleárnej vojny a zahubením azda 3/4 ľudstva a sveta, každý človek, tým viac veriaci ľudia, ale aj kňazi nemôžu stáť bokom, nemôžu sa nezapojiť do boja za odzbrojenie a za mier na základe pravdy, spravodlivosti a lásky. Nemôžeme stáť stranou ani my, kňazi vedľa mierových snáh, ktoré inšpiruje podstata katolicizmu, angažovanosť za mier počnúc pápežmi Benediktom XV. (1914—1922), Piom XII. (1939—1958), Jánom XXIII. (1958—1963) nie menej aj terajším Sv. Ocom Jánom Pavlom II., ktorý pri každej príležitosti, ako posol lásky a mieru medzi národmi, hovorí o vznešenosti mieru, varuje a zaprisaháva štátnikov a ľudstvo pred nukleárnou vojnou! ... — On je ten, čo vraví, že v takej vojne

nebolo by ani víťazov, ani porazených, ale len totálne zničenie. V III. svetovej vojne, — skoro v každom svojom verejnom prejave zdôrazňuje Ján Pavol II. — človek, ktorý sa honosí, že je „korunou tvorstva“, napísal by poslednú čiernu stránku svojich a svetových dejín a ruka, ktorý by prvá stišla spúšť atómovej zbrane, začala by písať testament sebazničenia, skazy sveta a možno aj vesmíru! ... Naopak: svetový mier, založený na pravde, spravodlivosti a láske, môže znamenať novú, krajšiu a šťastnejšiu etapu ľudstva na obývanej planéte ...

Spomínajúc úsilie Cirkvi a jej predstaviteľov o svetový mier, úsilie morálnej autority, nemôžem nespomenúť veľké mierové úsilie, úsilie reálne veľkého socialistického tábora na čele so ZSSR o odzbrojenie a mier medzi národmi, ako sa o tom dozvedáme z dennej tlače, rádia a televízie ... ZSSR je za politiku uvoľňovania napätia, za politiku koexistencie, za odzbrojenie, za „stop“ termonukleárnej vojne, za „stop“ každej vojne a za spoluprácu medzi národmi na poli kultúry, ekonomiky atď. A toto si dnes široká svetová verejnosť uvedomuje, čoho svedectvom sú mierové pochody na Západe, ba aj v USA! Atómoveho inferna sa totiž bojí každý zdravo rozmyšľajúci človek, preto sily mieru sú stále silnejšie a silnejšie a veríme, že raz mier bude triumfovať! ...

Na záchranu života, každého života, vlastného, ale aj cudzieho života, aj života bližšieho, dáva Boh na Sinaji 5. príkaz Dekalógu (Ex, 20, 13), ktorý zneje: „Non occides — Nezabiješ!“ V tomto Božom príkaze tkvie prvé teologické zdôvodnenie mieru, prameni ochrana každého ľudského života, prameni aj boj za mier! ...

5. Boží príkaz je formálne príkaz negatívny, zakazujúci zabitie človeka. Pretože je však pozitívny, prikazuje záchranu života (Porov. H. Noldin, SJ. — A. Schmitt, SJ: De praeceptis, 306 ...). — Medzi Božimi darmi prvé miesto zaujima telesný život, lebo je základom na prijatie iných, ostatných Božích darov a v konečnom štádiu večného života. — 5. Boží príkaz je vlastne základom príkazu lásky k bližnému (Mk 12, 31; Mt 22, 39—40; Lk 10, 28). — Človek — to je niečo veľké! V človekovi, v každom človekovi, nevynímajúc žiadnej rasy, je istý Boží rys, rys, ktorý nemá žiaden tvor okrem človeka. Pri stvorení sa nám dostalo akejsi Božej iskry, ktorú nám okrem Boha nikto nemôže dať, preto ani okrem Boha nikto nesmie vziať! — „Vidte, že ja som jediný, okrem mňa iný Boh nie je. Ja život beriem a ja ho dávam“, hovorí Boh (Deut, 32, 39). Kto teda pozdvihne ruku proti ľudskému životu (aj proti vlastnému!), prehršuje sa proti Božiemu vlastníctvu. Aj to teda je dôvod, prečo máme chrániť ľudský život, chrániť ľudské životy vo veľkom, pred zničením vo vojne ... — Nezabiješ a príkaz lásky k bližnému, sú bázou, teologickým zdôvodnením pre kresťanov angažovať sa za zbratanie, za mier v súčasnom svete. — Pánovu reč na hore (Mt 5, 1—12) mal by dobre poznať a podľa nej žiť nielen každý veriaci, ale každý človek a usilovať o mier medzi ľuďmi, lebo „blahoslavení sú pokojamilovní, lebo ich synmi Božimi budú volať (Mt 5, 9). Teda pokoj má tak veľkú cenu, že tí, čo oň usilujú, dostanú prívlastok z iného sveta. Preto isteže je vážnou a naliehavou povinnosťou, opakujem: povinnosťou, ako píše Bernard Häring (Náš zástoj v novom svete, 332) angažovať sa, ba priamo bojovať za mier v tom nespravodlivom svete, povinnosťou pre všetkých ľudí, zvlášť však politikov a žurnalistov postaviť do služieb mieru a porozumenia medzi národmi. — Teda aj kňazi majú spolupracovať na veľkom a vznešenom diele mieru ovplyvňovaním verejnej mienky, pretože je to v ich silách. — Opus iustitiae pax — Mier je dielom spravodlivosti! bolo heslom Pia XII.

Po Kongrese národov

Druhý rečník, robotník z plzenských Leninových závodov, tavič od vysokej pece, Václav Bouček vo svojom prejave živo vylíčil svoje osobné dojmy z Kongresu národov. Živými farbami nám nakreslil ako on, československý robotník, prichádzal vo Viedni do styku s ľuďmi z ďalekých krajín, ktorí hovorili cudzími jazykmi, ľuďmi, ktorí boli iní, čo do spôsobu života, ale všetci sa spolu s ním zhodli, že tieto rozdiely im nijako neprekážajú, aby sa necítili spiatimi silným putom bojovať a sa obetovať za svätú vec udržania svetového mieru.

II. zjazd československých obrancov mieru si dal tieto

úlohy, vyplývajúce z Kongresu národov, ako aj z posledného roku našej päťročnice:

a) Zoznámiť celý náš ľud s uzneseniami Kongresu národov a najmä dôrazne žiadať okamžité zastavenie všetkých vojen v Kórei, Vietname a Malajsku.

b) Bojovať za mierový vývoj a demilitarizáciu Nemecka a úzko spolupracovať s mierumilovnými Nemcami v oboch nemeckých štátoch.

c) Urobiť všetko za zdaru a dobrý výsledok našej prvej päťročnice, ako rozhodného štartu do ďalšieho budovania našej socialistickej vlasti.

d) V záujme našej mladšej generácie, našich detí a ich krajšej budúcnosti urobiť všetko, aby sme boli vždy pripravení obrániť všetky výdobytky šťastnejšieho života a nedopustíť, aby nové generácie museli prežiť hrôzy, ktoré sme my prežili v druhej svetovej vojne. Zárukou tejto našej obrannej vôle je pestovanie bratstva a spojenectva so sovietskym ľudom.

Od videnského Kongresu národov a s niekoľkými dňovými rozdielom od II. československého zjazdu obrancov mieru minulo 30 rokov.

V máji tohto roku uplynie rok od Moskvskej svetovej konferencie: Náboženský činiteľia za záchranu posvätného daru života pred nukleárnou katastrofou. Ako na videnskom Kongrese národov sa stretlo množstvo ľudí z rozličných národov, z rozličných spoločenských vrstiev a svetónáborov, tak v Moskve v dňoch 10.—14. mája 1982 sa zišli zastupcovia všetkých svetových náboženstiev, predstavitelia mnohých kultúrnych, ideologických a politických profilov, mužovia a ženy, ktorých spájalo spoločný pocit nebezpečenstva, ktorý dnes hrozí celému ľudstvu, dokonca všetkému životu na zemi. Zhromaždili sa ako veriaci ľudia v záujme záchranu posvätného daru života pred nukleárnou katastrofou.

Vo Výzve, ktorú táto svetová konferencia vydala, sa v jej siestom bode hovorí: „Nezišli sme sa zjednotiť náš svetový názor. Naše perspektívy na realitu sú aj naďalej rozdielne. Držíme sa svojich rozdielnych náboženských presvedčení bez kompromisu. Navzdory týmto rozdielom môžeme spoločne vyhlásiť, čo je pre nás všetkých to najcennejšie: život posvätný dar, ktorý musí byť opatrovaný a živý; mier je nevyhnutnou kvalitou života. Vojna je proti životu. Láska, súcit a starostlivosť o všetkých, prináša mier a robí život hodný žiť. Len pravda má byť sledovaná a žitá. Lož je zlo a máme sa jej vyhýbať. Nenávisť, agresia a lakomstvo vedú k vojne a ničia život. Proti nepravdivosti a v nútenej biele musíme bojovať a ich odstrániť. Sledovať len vlastné záujmy na úkor bližných je proti duchu každej viery. Náboženstvá by sa mali učiť, ako sa majú navzájom chápať a ctíť!

Keď tieto zásady výzvy k predstaviteľom veriacich všetkých náboženstiev zrovnáme s tromi zásadami videnského Kongresu národov, vidíme tu veľa styčných bodov. Len sa treba začítať do oboch dokumentov. Ak Viadená bola za možnosť mierového spolužitia krajín s rozdielnym spoločenským zriadením, ak kongres bol za mierové prekonanie všetkých rozdielných názorov, ak vyhlásil zásadu nikomu nenanucovať svoju nadvládu a spôsob života a porovnám si tieto veľmi ľudské, humanitné myšlienky s tými, čo za ne hlasovali predstavitelia rozličných náboženských vyznaní sve-

ta, vidíme tu kesadne pokrok proti nedávnej aj vzdialenejšej minulosti. Keď ľudia boli hotoví bojovať medzi sebou často za bagateľné otázky.

Ale dnes čím viac rastie nebezpečenstvo, pochádzajúce z nahromadených zbraní masového ničenia, tým viac si ľudia musia uvedomiť, že život, pravda, spravodlivosť, dobroprajnosť a láska sú hodnoty, ktoré sú v úplnej protive s lžou, agresiou, lakomstvom, nenávisťou. Tieto človeku nepriateľské živly možno prekonať a ľudstvo pred ich zhubnými účinkami zachrániť len tým, že si ľudia rozličných názorov bratsky podajú ruky a spoločnými silami sa dajú do zápasu za jednotu ľudského pokolenia ako takého, pri ponechaní na ďalšiu diskusiu všetko to, čo ich delí.

Ale prvé je žiť a potom filozofovať!

A to je dnes prvoradá príkaz dňa!

Proti zbraniam hromadného ničenia, proti lži, agresii, lakomstvu, chamtivosti — rokovanie, pravda, spravodlivosť, dobroprajnosť a spolužitie, koexistencia, tolerancia, trpezlivosť a sila v spoločnom zápase za život na zemi v duchu videnského Kongresu národov a moskovskej Svetovej konferencie náboženských činiteľov sveta.

Kronikár

PŮSTNE OBDOBIE

Charakterný človek, ktorý vie rozkazať aj sebe, je cennejší ako ten, na ktorého sa nemôžu spofahnúť ani kolegovia, ani predstavení, ani rodina. Ak vie prinášať aj dajaké osobné obete, v prípade potreby aj mimo svojich povinností.

Lenže charaktery sa nerodia, charaktery treba vypestovať. Neraz tvrdým sebazapieraním, odriekaním si aj dovolených vecí.

Ak tieto — možno povedať občianske vlastnosti pestuje daktó s nadprirodzeným zameraním, potom veriaci človek má z tohto cvičenia viac úžitku. Jednak formuje svoj vlastný charakter, tým si obohacuje svoju dušu a pritom urobí kus práce aj na väčšiu česť a slávu Bohu.

PŮstne obdobie teda, ak dostane od nás pravu náplň, zvyšuje mravné vlastnosti človeka.

Je tu pred nami Kristus ako alfa a omega nášho krvou vykúpeného života. Kvôli nemu prinášame obete, ktoré sú i tak iba nepatrnými zlomkami z našej strany pre jeho skutky lásky voči nám. Prostredníctvom obeti sa stávame dokonalejšími v nadprirodzenom zmysle, aj pre náš prozaický, každodenný život.

PŮstne obdobie má byť pre nás akýmsi inštinktom, aby sme začali podrobnú prácu na formovaní seba samých a ak sme to už začali skôr, aby nás pôstne obdobie podnecovalo ešte viac k vyššej dokonalosti. Tak podporíme mimovoľne vlastne i našu ľudskú dôstojnosť. A ak spojíme túto snahu s milosťou posväcujúcou, potom naše skutky budú mať nekonečnú hodnotu pred Bohom.

Vodu dravých riek nie preto zachytávajú do priehrad, aby ju zničili, ale preto, aby nazhromaždenú silu vody využili v prospech človeka. Ani paru nezahromažďujú v parnom kotle preto, aby ju zničili, ale preto, aby vyťažili z nej čo najviac energie. Možno takto nazhromaždiť aj duchovnú energiu a tá bude naša najlepšia odpoveď na tajomstvá Veľkého piatku a Veľkonočnej nedele.

Štefan Várkózi

Z MARCOVÝCH VÝROČÍ

Marec — Mesiac knihy.

2. marca 1978 — pred 5 rokmi — vzlietol do kozmu na palube sovietskej lode prvý československý kozmonaut VLADIMÍR REMEK (vrátil sa 10. 3. 1978).

3. marca 1958 — pred 25 rokmi — v Bratislave umrel IVAN KRASKO (vl. m. Ján Botto), lyrický básnik, národný umelec (básnické zbierky *Noc et solitudo* [Noc a samota] a *Verše*); nar. r. 1876.

— pred 10 rokmi — v Nitre bola vysviacka slovenských biskupov dr. J. Feranca, dr. J. Gábríša, dr. J. Pásztor; svätiteľom bol arcibiskup Mons. Agostino Casaroli.

4. marca 938 — pred 1945 rokmi — slávnostne preniesli ostatky sv. Vác-

lava zo Starej Boleslavi do pražského chrámu sv. Víta.

5. marca 473 — pred 1510 rokmi — umrel sv. GERAZIM.

— pred 30 rokmi — umrel SERGEJ SERGEJEVIČ PROKOFIEV, sovietsky hudobný skladateľ, klavirista a dirigent, autor 7 symfónií, 8 oper, baletov a i. (nar. r. 1891).

7. marca 203 — pred 1780 rokmi — umrelí sv. PERPETUA A FELICITA, mučeníčky.

8. marca 1943 — pred 40 rokmi — v bojoch pri Sokolove po prvý raz bojovala československá vojenská jednotka v ZSSR po boku sovietskych jednotiek.

9. marca 1568 — pred 415 rokmi — sa narodil sv. ALOJZ Z GONZAGY, rehoľník (um. r. 1591, kan. r. 1726).

— pred 80 rokmi — v Barton-Ohju (v USA) sa narodil FRANO KRÁL, básnik a spisovateľ (zbierky: *Balt*, *Pohľadnice*, *Z noci do úsvitu*, *Jarnou cestou*; knihy pre mládež: *Jano a Čenkovéj deti*; romány: *Cesta zarúbaná*, *Stretnutie*, *Za krajší život*, *Bude ako nebolo*; divadelná hra *Keď sa časy menia* — z partizánskych bojov a oslobodenia Slovenska (um. 1955).

18. marca 1713 — pred 270 rokmi — v Lipovskom Mikuláši umrel na šibenici JURO JÁNOŠÍK, ľudový hrdina, bojovník za práva poddaného ľudu (nar. r. 1688).

— pred 125 rokmi — sa narodil RUDOLF DIESEL, nemecký technik, vynálezca dieselového motora (um. r. 1913).

(Pokračovanie na 16. str.)

Táto obyčaj vzájomného bozku na Službe Božej je od apoštol-ských čias. Vtedy sa vzájomne bozkali nielen kňazi, ale tiež veriaci.

A čo znamenajú slová „Milujme sa vzájomne“ v Službe Božej teraz?

Tieto slová nám pripomínajú výzvu Ježiša Krista k vzájomnej láske. Nimi k nám hovorí Ježiš Kristus: „Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom tak, ako som vás ja miloval, aby ste sa aj vy navzájom milovali. Po tom poznajú všetci, že ste moji učeníci, keď sa budete navzájom milovať.“ (Jn 13, 34—35). „Milovať budeš Pána Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou! Toto je najväčšie a prvé prikázanie. Druhé však je mu podobné: milovať budeš svojho bližného ako seba samého!“ (Mt 22, 37—40). „Keď teda prinášaš svoj dar na oltár a tam ti pride na um, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar pred oltárom a choď sa najprv zmieriť so svojim bratom; a potom sa vráť a obetuj svoj dar“ (Mt 5, 23—25). „A keď vstanete modliť sa, odpustíte, ak máte niečo proti komukoľvek, aby vám odpustil poklesky aj váš Otec, ktorý je na nebesiach. Lebo ak vy neodpustíte, ani váš Otec, ktorý je na nebesiach, neodpustí vám vaše poklesky!“ (Mr 11, 25—26).

Teda keď počujeme na Službe Božej výzvu „Milujme sa navzájom“, uvedomme si, že sú to slová a výzva samého Ježiša Krista. Lebo my, ľudia, ľahko zabúdame. A toto nám Služba Božia pripomína, aby sme nezabudli nové prikázanie Božie, aby sme ho dodržiavali, pretože bez toho naša obeta nemôže byť Bohu milá.

Tu kňaz ďalej hovorí:

„Dvere, dvere! Premúdrost, vnímajme!“ A veriaci na to spievajú alebo recitujú Symbol viery „Verím v jedného Boha...“ Počas spevu „Verím“ kňaz sníma „vozduch — prikrývku z obetných darov“ a drží ju nad obetnými darmi a zľahka ňou pohybuje.

Čo znamenajú slová „Dvere, dvere“? Takmer každý z objasňovateľov Služby Božej tieto slová vysvetľoval ináč. Jedni takto: bola to výzva v čase prenasledovania Cirkvi k tým, ktorí stáli pri dverách domu, kde sa bohoslužba konala, aby dali pozor na dvere, aby ich neobjavili prenasledovatelia. K tomuto dodávame: Keby už prenasledovatelia boli pri dverách, kresťania by už aj tak nemali možnosť záchranu. A potom, v časoch prenasledovania Cirkvi v prvých troch storočiach kresťanstva Symbol viery nebol skladovou časťou Služby Božej. Teda, toto objasnenie slov „Dvere, dvere“ je nesprávne. — Iní tieto slová vzťahujú k „ohlašeným — katechumenom“, aby veriaci dali pozor na dvere, aby „ohlašení“ nevošli do chrámu. Avšak po odchode „ohlašených“ mohli dvere zatvoriť a nebolo príčiny, aby túto výzvu vložili do textu Služby Božej, výzvu, ktorá nemá nič spoločného s celou touto časťou Služby Božej, ktorá nás pripravuje k eucharistickej obete. Tým viac, že niektoré liturgie mali a majú Symbol viery ihneď po prečítaní evanjelia, teda ešte v liturgii „ohlašených“, a to znamená, že nebolo príčiny pred nimi zamýkať dvere. Teda aj toto objasnenie odpadáva. — Iní tieto slová vysvetľovali v prenesenom význame, aby veriaci „zatvorili dvere svojej duše pred vonkajším svetom, aby všetku svoju pozornosť sústredili na to, čo sa teraz začína, aby veriaci otvorili dvere svojho ducha na prijatie a počúvanie Symbolu viery a pod.“ Avšak toto vysvetlenie je veľmi umelé, preto taktiež odpadáva.

Čo teda znamenajú slová „Dvere, dvere“?

Už sme spomenuli, že Symbol viery nepatrí k prvotným skladovým časťam Služby Božej. Na základe sv. tradície vieme, že už apoštoli zhrnuli celé učenie Ježiša Krista do niekoľkých krátkych bodov. A tento náš terajší Symbol viery, zvaný nicejsko-carhradský, bol zložený svätými Otcami na Nicejskom všeobecnom koncile (r. 325) a doplnený na Carhradskom (Konštantinopolskom) všeobecnom koncile (r. 381). Do východnej Služby Božej uviedol Symbol viery konštantinopolský patriarcha Timotej (510—518), s tým, aby bol na každej Službe Božej spievaný. Podľa vzoru východnej Cirkvi neskôr išli aj západné, v šiestom storočí v Španielsku, v 7.

(Dokončenie z 1. str.)

mal hodnosť apoštolského legáta, že preňho je ponížujúce, keď si sám perie šaty. Svätec odpovedal: „Len jedno je, čo ponížuje kresťana, a to je hriech“. Len toho sa treba hanbiť a obávať.

Prosme nášho Spasiteľa, aby nám dal silu lepšie si všímať jeho vidiace smutné oči a nebil ho znovu svojimi hriechmi. A nielen od hriechov, ale aj od každého márneho slova a myšlienok aby nás varoval. A prosme ho slovami tajomstva: „Pane Ježišu Kriste, Bože náš, ktorý si bol pre nás trnám korunovaný, chráň nás od hriechnych myšlienok.“



Od prof. Jozefa Bokšaya

4. Ježiš, ktorý pre nás ťažký kríž niesol.

Pilát vyniesol nad Kristom rozsudok smrti a vydal ho Židom, „aby ho ukrižovali. Prevzali teda Ježiša a odviedli ho. A sám si niesol kríž a vyšiel na miesto, ktoré sa volá Lebečné, po židovský Golgota...“ (Jn 19, 16—17).

Križová cesta. Dlhé a namáhavé stúpanie pod bolestnou farchou kríža na pleciach. Cesta, ovenčená posmechom a rúhaním, tiež neporozumením a ľahostajnosťou. Mohol sa jej vyhnúť. Ale Spasiteľ chcel ju vykonať, hoci na nej tri razy padol. Vždy sa však dvíhol a chcel kríž doniesť až do konca, aby sa táto križová cesta stala raz pre mnohých križovou cestou výchovy.

Na tejto križovej ceste stretáva sa (Pokračovanie na 7. str.)

so svojou presväťou Matkou. Toto stretnutie patrí iste k najväčším bolestiam krížovej cesty.

Ježiš Kristus bol so svojimi telesnými silami u konca. Veď nie div, po toľkom utrpení! Na ceste „stretli človeka z Cyrény, menom Šimona. Tohto donútili niesť mu kríž“ (Mt 27, 32). Šimon nevedel, komu to má pomôcť. Bol donútený. Ale z toho donútenia sa zrodila viera a spása.

Na ďalšom úseku krížovej cesty stretáva sa Ježiš so skupinou žien, „čo žalostili nad ním a oplakávali ho“ (Lk 23, 27). K tým prehovoril: „Dcéry Jeruzalemské, neplačte nado mnou, ale plačte nad sebou a nad svojimi deťmi“ (Lk 23, 28). Plačúce ženy ani nevideli nič viac ako nešťastného človeka, idúceho na smrť. A tento súcit je príčina ich slz. Ale Spasiteľ ich varuje. Neplačte nado mnou, ale nad svojimi hriechmi a nad hriechmi svojich detí. Takto spásenosne obracia smer ich slz od súcitu k pokániu.

Križová cesta ulicami Jeruzalema sa skončila a nastalo ukrižovanie... Bola to cesta úmorná, dlhá a namáhavá. Bola to cesta s krížom na pleciah, ktorý ochotne Spasiteľ vzal, prijal a objal a niesol až do konca.

Ako je to s nami, s našim krížom? S krížom bolesti, utrpenia, nepokoja, neporozumenia, odstrčovania, výsmechu — o ktorom často vie len Boh a my. Pod ktorým sa zohýňame a padáme — a často nielen tri razy... Ježiš Kristus je tu pre nás nesmierne veľkým príkladom, od ktorého sa máme učiť nielen niesť svoj kríž, ale ho aj doniesť.

Spisovateľ A. J. Cronin rozpráva nám zaujímavú epizódu:

Bol vo Viedni a navštívil jeden chrám. V posvätnom tichu naraz zazneli kroky. Spisovateľ sa obzrel. Zbadal vážneho muža, ako nesie na rukách paralyzované dievčatko. Opatrne ho položil na schody pred oltárom, vytiahol z vrečka sviečku, zažal ju a položil na svietnik. Potom zdvihol dievčatko do výšky plameňa sviečky. Oči nevinného dieťa žiarili radosťou a jeho bledé perý šeptali modlitbu. Keď skončili, muž vyniesol dievčatko, z kostola, položil ho do jednoduchejho vozika, urobeného z drevenej debny.

Cronin bol dojatý. Priblížil sa k tomu človekovi a opýtal sa ho, o čo ide.

Muž mu jednoducho odpovedal:

— Chodievame sem spolu každý deň, aby sme načerpali silu niesť svoj kríž.

Môžeme tu dodať, že tu nastávalo premenenie ich bolesti na odovzdanosť do vôle Božej. Dokážeme i my niesť podobne svoj kríž? Ak nie, prosíme nášho Spasiteľa slovami tajomstva: „Pane Ježišu Kriste, Bože náš, ktorý si pre nás niesol ťažký kríž, pomôž nám trpezlivo niesť naše kríže“.

František Dancák

DVE NOVÉ HVIEZDY NA NEBI SVÄTÝCH

V nedeľu 31. októbra m. r. pri slávnostnej sv. omši v bazilike sv. Petra Svätý Otec vyhlásil za sväté bl. Margaréту Bourgeoisovú a bl. Janu Delanouvú.

a 8. v Nemecku a Francúzsku, a oficiálne uviedol Symbol viery do rímskej liturgie až pápež Benedikt VIII. roku 1014.

Symbol viery — je súbor právd viery, na základe Kristovho evanjelia. Symbol viery — to sú **dvere** do Cirkvi (preto ho hovoríme pri krste), to sú **dvere** do Nebeského kráľovstva, lebo Kristus povedal: „Ja som **dverami** oviec. Ja som tie **dvere**. Ak niekto vojde cezo mňa, bude spasený“ (Jn 10, 7—9). Teda Symbol viery — to je krátko zhrnutá celá náuka Kristova, to je sám Kristus, to sú **dvere** večného života. Len týmito dvermi možno vojsť do Nebeského kráľovstva. Takto to chápali aj prví kresťania. „Dnes sa mi otvárajú dvere večného života“, povedal, keď išiel na mučenícku smrť biskup Antim z Nikomédie († 3. 9. 303, sviatok 3. septembra).

Teda výzva kňaza: Dvere, dvere, — znamená, aby si veriaci uvedomili, že nasleduje Symbol viery, ktorý je **dverami** do Nebeského kráľovstva, Symbol viery, v pravdy ktorého máme veriť a tie pravdy máme vyznávať, lebo sú **dverami**, ktorými vojdeme do Nebeského kráľovstva. Na toto ukazujú aj ďalšie slová zvolania: Premúdrosť, vnímajme! — že je to pravda Božia, premúdrosť Božia, pravda večná, ktorej sa máme držať a ktorou máme žiť. Na toto ukazuje aj tá skutočnosť, že príčinou uvedenia Symbolu viery do Služby Božej boli dogmatické spory, hlásané bludy, a Cirkev tým ukazovala na správne **dvere** — Kristovu náuku.

Teda tak treba chápať slová „Dvere, dvere“, pretože nimi Kristus aj teraz hovorí: „Beda vám, pokrytci! Lebo za t vá r a t e pred ľuďmi Nebeské kráľovstvo!“ (Mt 23, 13). „Ja som **dverami** oviec. Ja som tie **dvere**. Ak niekto vojde cezo mňa, bude spasený. — Mám aj iné ovce, ktoré nepatria do tohto ovčince. Aj tie mám priviesť a budú počúvať na môj hlas. A tak sa vytvorí jedno stádo pod jedným pastierom. — Moje ovce počúvajú na môj hlas, a ja ich poznám a idú za mnou. Ja im dávam život večný, takže nikdy nezahynú, a nikto mi ich z rúk nevytrhne“. (Jn 10, 7—30).

Toto všetko hovorí výzva „Dvere, dvere“. Vyzýva nás, aby sme na Službe Božej vyznali svoju vieru v Ježiša Krista a takto si otvorili dvere Nebeského kráľovstva.

A hoci vieme, že Symbol viery je neskoršou vložkou do Služby Božej, z toho, že to ani nie je pozorovateľné, že toto je nám teraz logické, aby Symbol viery tam bol, — vidíme, že i toto je dielo Božej prozreteľnosti. Preto je nesprávne, keď niektorí tieto slová „Dvere, dvere“ vynechávajú, naopak, treba ich veriacim vysvetliť, pretože už samo slovo „dvere“ ukáže našim veriacim cestu života a na Službe Božej nám ju pripomenie.

Tiež je veľmi dôležité, aby veriaci na Službe Božej Symbol viery spievali, alebo aby ho všetci veriaci recitovali nahlas, aby sa tak mohli naučiť a si ho osvojiť aj tí, ktorí nemajú možnosť sa ho naučiť z modlitebníka a osvojiť si ho.

A čo sa týka „pozdvihnutia prikrývky“ v čase spievania Symbolu viery, toto sa vysvetľuje symbolicky: ako znázornenie vznášania sa Svätého Ducha nad obetnými darmi, alebo ako symbol Kristovej starostlivosti nad veriacimi, ktorí spievajú Symbol viery, alebo ako zjavenie Božích právd, ktoré nám dal Kristus a ktoré sú v Symbole viery a pod. Avšak tento obrad „pozdvihnutia prikrývky“ do Služby Božej bol vnesený neskoršie.

Avšak bolo by to málo prespievať v chráme na Službe Božej Symbol viery. Tento akt v chráme má nám, veriacim, pripomenúť našu rodičovskú povinnosť naučiť ho naše deti, aby ho vedeli naspamäť, každodenne sa ho spolu s nimi pomodliť, aby sme na nich a celú našu rodinu privolali milosť Božiu. Nezabúdajme, že veľká odmena čaká na toho, kto takých malých naučí a im ukáže dvere spásy. Sú to slová Kristove — večne právoplatné.

Symbol viery a jeho jednotlivé body tu nebudeme vysvetľovať. Avšak veriaci je povinný nielen vedieť naspamäť Symbol viery, ale ho má aj vedieť objasniť podľa jednotlivých bodov. Tým nielen posilní svoju vieru, ale ak bude treba, bude vedieť pravdy Božie objasniť takým, ktorí ich nepoznajú a tým prispeje k ich spásu. A ten, ktorý naučí nevediaceho a tých malých, prikryje svoje hriechy a bude veľkým v Nebeskom kráľovstve.

Bludy na Západe: donatisti a pelagiáni.

Donatisti — bola prísna skupina kresťanov, ktorá sa domáhala vylúčenia z Cirkvi verejných hriešnikov a tvrdila, že sviatosti, vyslúžené hriešnym kňazom, sú neplatné. Proti tomuto bludu donatistov vystúpili kresťania, ktorí tvrdili, že sviatosť pôsobí bez ohľadu na duševný stav vysluhovateľa sviatosti. Tieto protinázory existovali dávnejšie, avšak nepokoj v Cirkvi nevyvolávali. Nepokoj nastal v Afrike, keď na miesto zomrelého kartaginského biskupa bol zvolený Cecilián, proti ktorému druhá skupina zvolila Donáta. Tento Donát zorganizoval rozkol, ktorý po ňom dostal aj pomenovanie — donatisti.

Donatisti učili: 1. účinok sviatosti nezávisí len od pravovernosti vysluhovateľa, ale aj od jeho mravnej čistoty a svätosti. 2. Opravdivá Cirkev nesmie trpieť vo svojom lone hriešnikov. Preto odmietali prísť do Cirkvi tých, ktorí v časoch prenasledovania odpadli.

Pápež Melchiades (310—314) uznal Ceciliána za platného biskupa a učenie donatistov zavrhol. Keď sa však donatisti neuspokojili s rozhodnutím pápeža, cisár Konštantín Veľký zvolal miestnu synodu do Arles (r. 314), ktorá rozhodla tak ako pápež. Synoda zakázala donatistom znovu krstiť.

Donatisti sa neuspokojili. Naopak r. 336 zvolali vlastnú synodu do Kartága, na ktorej sa zúčastnilo 270 donatistických biskupov. Cisár Konštantín (337—350) spočiatku chcel ich po dobrom priviesť k jednote s cirkvou, ale keď sa vzopreli, odňal im chrámy a ich vodcov poslal do vyhnanstva. To vzbudilo nielen náboženskú nespokojnosť, ale aj sociálnu revolúciu. Masy donatistov, posilnené hŕfmí otrokov, tiahli cez krajinu, odnímali chrámy od pravoverných a dopustili sa na pravoverných úžasných zločinov. Živilí sa z plienenia. Až na konci 4. storočia donatisti sa rozštiepili na viacero siekt, ktoré medzi sebou kruto bojovali, a to pripravilo ich zánik.

Proti učeniu donatistov vystúpil biskup sv. Augustín (†430) a v svojich spisoch dokázal nepravdivosť donatistickej náuky. Jasne vyložil pomer Cirkvi k hriešnikom a náuku o účinkoch sviatosti. Vysluhovačom sviatosti je vlastne Kristus a kňaz len natoľko, nakoľko je Kristovým zástupcom. Preto kňazova hriešnosť v momente vysluhovania sviatosti nemôže mať vplyv na platnosť sviatosti.

Roku 411 bola zvolaná do Kartága konferencia pravoverných a donatistov, na ktorej sa zúčastnilo 286 pravoverných a 279 donatistických biskupov. Zásluhou sv. Augustína mnohí z donatistov sa prinavrátili do Cirkvi. Avšak úplné zjednotenie uskutočnené nebolo. Až sťahovanie národov, keď v 7. storočí zaujali Afriku Arabi, urobilo koniec bludu. Avšak vtedy vymizli v Afrike nielen donatisti, ale aj pravoverní.

Pelagianizmus

Na začiatku 5. storočia prišiel do Ríma britský mních Pelagius a začal hlásať nový blud: „Hriech Adamov poškodil len jemu samému, nie však jeho potomkom. Niet dedičného hriechu, sú len osobné hriechy. Adam svojim hriechom dal len zlý príklad potomkom. Krst len u dospelých odpúšťa hriechy, a to osobné. U dieťať krst je potrebný len preto, aby sa tak stali členmi Cirkvi. Človek môže bez Božej milosti sám od seba zachovať celý zákon a môže sa varovať všetkých hriečov, smrteľných a všedných. Kristus sa stal našim Spasiteľom len svojím príkladom a učením.“

Táto bludná náuka podkopávala pravdy viery o našom vykúpení a spásonosnej práci Ježiša Krista.

Proti pelagianizmu vystúpil sv. Augustín. Tento blud odsúdili biskupi na miestnych synodách a tiež pápež Inocent I. (402—417). Pri tom bolo vyhlásené učenie Cirkvi, že hriechom prarodičov je človek pozbavený svojej pôvodnej sily a nevinnosti, preto k ospravedlneniu potrebuje Božiu milosť.

Sv. Margaréta Bourgeoisová, zakladateľka Kongregácie sestier Našej Panny, narodila sa r. 1620 v Troise, vo Francúzsku. Pochádzala zo zabezpečenej rodiny, ale skoro poznala trpkosť života, keď jej v mladom veku umrela matka a musela sa starať o mladších súrodencov. Bola temperamentná a s dospievaním rástla v nej náklonnosť k svetským márnostiam. Avšak 7. októbra 1640 počas procesie ku cti Panny Márie Ružencovej povolala ju Božia milosť pre duchovnú úlohu. Margaréta označovala túto chvíľu za svoje obrátenie. Naprv sa chcela stať karmelitánkou, potom klánskou. Pán ju však povolal k činnému životu vo svete. Keď mala 27 rokov, umrel jej otec. Zbavená starosti o rodinu odišla do Kanady, kde v Montreale pracovala ako učiteľka a vychovávateľka. Už pri plavbe do Kanady, keď sa na lodi rozšírila cholera, ošetrovala postihnutých. V Montreale otvorila prvú školu pre chlapcov i pre dievčatá. Ludovít XIV. potvrdil r. 1672 listiny, ktorými bolo schválené dielo Kongregácie sestier Našej Panny, ktorú roku 1675 schválil quebecký biskup. Dnes má kongregácia 2700 sestier takmer na všetkých kontinentoch. Margaréta Bourgeoisová umrela roku 1700. Za blahoslavenú ju vyhlásil Pius XII. 12. novembra 1950.

Sv. Jana Delanouová sa narodila r. 1666 v meste Somoure v diecèze Angers vo Francúzsku. Keď mala 13 rokov, umrel jej otec a matka ju vzala pracovať do obchodu. Po matkinej smrti sa ako 26-ročná venovala len obchodu. Skoro začala pociťovať lásku k peniazom. Istého dňa prišla do jej obchodu žena, ktorá sa zriekla majetku v prospech bližných. V rozhovore s ňou Jana pochopila márnosť života. Od tej chvíle mala pred sebou jediný životný cieľ: venovať sa chudobným. R. 1693 sa rozhodla dať svoje schopnosti i majetok do služieb chudobných, v ktorých videla osobu samého Pána Ježiša. Zanechala obchod a začala navštevovať chudobných. Po čase otvorila jednoduchý dom pre osoby bez prístrešia, najmä pre starých a deti. R. 1706 navštívil ju sv. Ludovít Grignon z Montfortu, ktorý povzbudil ju i jej spoločníčky, aby pokračovali v začatom diele. Novú rehoľnú spoločnosť schválil biskup z Angersu r. 1709 ako Kongregáciu sestier sv. Anny. Spoločnosť viedla zakladateľka až do svojej smrti r. 1736. Za blahoslavenú ju vyhlásil Pius XII. 9. novembra 1947.

Svätý Otec v homílii povedal, že tieto dve svätice žiaria pred naším zrakom a predkladajú nám konkrétny evanjeliový ideál, aby sme ich aj my svojím životom nasledovali.

DOKUMENT PUBLIA LENTULLA O JEŽIŠOVI KRISTOVI

Francúzsky vedec d'Antugny objavil list Publía Lentulla, veliteľa fenickej légie v Palestíne, rímskemu cisárovi: „Buď pozdravený, cisár Tibérius, od Publía Lentulla! Objavil sa tu človek, ktorý, ako sa zdá, je držiteľom mimoriadnej moci. Eudía ho nazývajú veľ-

kým prorokom. Jeho prívrženci ho nazývajú synom Božím a jeho meno je Ježiš Kristus. Skutočne každý deň možno počuť podivuhodné veci o tomto Ježišovi. Raz kriesi mŕtvych, inokedy uzdravuje chorých a celý Jeruzalem ho obdivuje pre jeho neobyčajné učenie.

Jeho výzor: majestátna tvár vyžarujúca pôvab, takže všetkých, ktorí sa na neho dívajú, preniká láska a súčasne i bázeň. Je to človek vysokej postavy, ale veľmi súmernej. Vlasy zlatej farby mu hladko splývajú a pokrývajú hlavu až po uši. Odtiaľ spadajú okolo krku v malých lesklých vlánoch na ramená.

Výraz jeho tváre, ktorá je príjemná, jemná, je prísny a na každého pôsobí zvláštnym dojmom. Má čisté vysoké čelo, pleť jeho tváre je mimoriadne jemná, biela a bledočervená. Má pekné ústa i nos. Fúzy a briadka sú husté a zlatej farby ako aj jeho vlasy. Hovorí sa, že jeho čistá ružová tvár s briadkou v strede rozdelenou je neporovnateľne krásna, takže nie je možné dlho sa mu dívať do tváre, lebo oslepuje oči.

Svojimi črtami, bledomodrými očami a zlatými vlasmi, podobá sa svojej matke, ktorá je najkrajším a najpôvabnejším zjavom, aký tam možno vidieť. Jeho reč je rozhodná, vážna, čistá a nie je možné napadnúť ho. Je najčistejším výrazom čnosti a pritom svedčí o takej múdrosti, že prevyšuje aj najväčších spisovateľov a vedcov.

V kázani je prísny, pri vyučovaní nežný, láskyplný a neodolateľný. Chodí bosý a holohlavý. Zďaleka sa mu posmievať, ale v jeho blízkosti sa pred ním chvejú. Ešte nikto ho nevidel smiať sa, ale skôr plakať. Ti, s ktorými sa styka, sú dobrí a zdraví. — Pri tom všetkom ma zlí ľudia stále obťažujú, aby som ho pred tebou, veličenstvo, obžaloval, lebo jeho učenie — podľa ich názoru — škodí tvojej vážnosti, pretože hľasa, že kráľ i jeho poddaní sú si pred Bohom rovní.

Očakávam tvoj rozkaz v tejto veci, aby som ho mohol ihneď vykonať. Buď zdravý!

PUBLIUS LENTULLUS

Tento vojenský i policajne presný opis Ježiša Nazaretského je skôr obdivom ako obžalobou. Vyvoláva v nás asociáciu vojenského veliteľa, ktorého, nemenného, spomína Písmo. Toho, ktorému Pán uzdravil sluhu a ktorého slová hlbokaj pokory sa modlíme pred sv. prijímaním.

Zmienka o tom, že ho (veliteľa) zlí ľudia (iste farizeji) obťažujú, aby Pána obžaloval, je podľa všetkého preventívnu obhajobou Krista pred cisárom. Obdivuhodne sa mu to podarilo zdanlivo neutrálnym, úradne objektívnym, opisom Kristovej osoby. Tento opis je veľmi cenným doplnkom k hmotnej pamiatke Turínskeho plátna. Pomáha nám k pomerne realistickému predstave o výzore Pána a jeho matky. Lentullovo opis poslúžil a ešte poslúži výtvarným umelcom, aby mohli vernejšie zobrazovať Syna Božieho i jeho svätú Matku.

Počas takmer tristoročného prenasledovania Cirkvi cirkevná veda a literatúra sa nemohli rozvíjať. Po vyhlásení Milánskeho ediktu nastala sloboda aj v tomto ohľade. Nastal rozkvet cirkevnej vedy a literatúry, nastalo obdobie veľkých svätých Otcov.

Prvou cirkevnou literatúrou boli: Záznamy o mučeníkoch, Akty mučeníkov a Životopisy svätých, Cirkevné dejiny.

Zachovalo sa niekoľko **Záznamov o kresťanských mučeníkoch**. Na Západe je najstarší rímsky záznam (z roku 354), na Východe sa zachovali liturgické knihy so skrátenými textami o mučeníkoch a svätých zvané synaxaria. Tieto krátke životopisy svätých sa čítali na bohoslužbách.

Akty mučeníkov sú úradné záznamy rímskych súdnych úradníkov, spísané pri výsluchu a poprave kresťanov, alebo opis mučenia, ktoré zostavili kresťania na povzbudenie iných a na zachovanie pamiatky mučeníkov. Najstaršie akty mučeníkov sú: Umučenie sv. Polykarpa, — Umučenie Ptolomea a Lucia, — Umučenie sv. Justína, — Umučenie sv. Karpa, List lyonskej Cirkvi, v ktorom lyonská cirkev upovedomuje maloázijské Cirkvi o poprave 48 kresťanov v 17. roku panovania Marka Aurélia — roku 177—178., — Opis umučenia prvých afrických mučeníkov, popravených v Numídií okolo r. 180, — Umučenie sv. Perpetuy a Felicity — správa očitých svedkov alebo súčasníkov o umučení dvoch mladých matiek, svätých matiek, Perpetuy, pochádzajúcej z poprednej rodiny a jej otrokyne Felicity v Kartágu r. 202—3.

Životopis: Perpetua a Felicitya.

Životopisy svätých začali vznikať na Východe. Východ značne prevýšil Západ počtom svätcov, askétov. Sv. Atanáž, alexandrijský patriarcha, svojou knihou Život svätého Antona pustovníka, vytvoril vzor pre životopisy svätých. Dal iniciatívu k spísaniu životopisov svätých.

Nedostatok exemplárov Svätého písma písaného rukou viedlo viacerých k nesprávnym názorom na jednotlivé pravdy viery. V polemike nad pravdami viery vystúpili prvokresťanskí vedci, biskupi a kňazi a vytvorili diela vynikajúce obsahom a formou, pravoplatné v Cirkvi v priebehu všetkých čias jej jestvovania. Táto tvorivá sila je viditeľná v Cirkvi až do Chalcedonského koncilu (451). Potom nastal úpadok z príčiny sťahovania národov a útokov islamu.

Eusébius Cézarejský — „otec cirkevných dejín“ (†339)

Udalosti prvých troch storočí kresťanstva až takmer do polovice štvrtého storočia zapísal Eusébius, biskup Cézarej Palestínskej, ktorého preto aj nazvali ako prvého cirkevného dejepisca otcom cirkevných dejín.

Eusébius sa narodil okolo roku 265 v Palestíne. Študoval na katechetickéj cézarejskej škole, založenej Origenom. Bol pôvodne otrokom, potom žiakom učeného kňaza Pamfila z Cézarej a z úcty k nemu prijal jeho meno Eusébius Pamfilov. Po mučeníckej smrti svojho učiteľa, ktorého pamiatku si uctil biografiou (Život Pamfilov), utiekol do Egypta, kde ho však uväznili. Pravdepodobne roku 313 sa stal biskupom v Cézarei. Zúčastnil sa na prvom všeobecnom cirkevnom koncile nicejskom (325). Pre svoju veľkú učenosť získal si veľkú priazeň u cisára Konštantína Veľkého. Na koncile sedel po pravici cisára Konštantína. Neskoršie bol pod silným vplyvom cisárskeho dvora a v ariánskom spore zaujímal „stredné postavenie“ alebo menil svoje stanovisko; ako pokojamilovný človek snažil sa aj otázku arianizmu riešiť akýmsi kompromisom. Hoci vynikal neobyčajnými vedomosťami a širokým rozhľadom, nebol veľkým teológom, preto táto jeho nestálosť v otázke arianizmu. No výslovné nikdy neučil arianizmus, avšak zastal sa vyobcovaného Aria.

Eusébius sa preslávil hlavne svojimi **Cirkevnými dejinami**. V nich opisal udalosti od začiatku Cirkvi po Konštantínovo víťazstvo nad Licíniom (323). Vďaka priazni cisára Konštantína mal voľný prístup do štátnych archívov a knižníc. Uvádza doslovné odpisy mnohých dokumentov z cisárskeho archívu, preto jeho Dejiny majú veľkú cenu. Bez tohto diela by sme málo vedeli o prvých troch storočiach kresťanstva.

Eusébius sa obrátil na cisára Konštantína Veľkého prosiac povolenie použiť dokumenty zo štátnych archívov z celej ríše a cisár prikázal, aby mu súdy poslali odpisy vyšetrovacích a súdnych protokolov nad kresťanmi. Vieme, že rímske zákony na tomto úseku boli veľmi presné a zapisoval sa celý priebeh súdneho procesu s kresťanmi, zapisujúc presne slová súdených kresťanov. Preto životopisy mučeníkov nemožno považovať za legendy, ale za historicky pravdivé.

Eusébiovo dielo má 10 zväzkov. Uvádza súdne protokoly z výsluchu a odsúdení kresťanských mučeníkov. — V ďalšom diele **O mučeníkoch Palestíny** opisuje ako očitý svedok mučenícku smrť kresťanov za prenasledovania Diokleciánovho v cézarejskej diecéze. — Napísal taktiež životopis cisára Konštantína Veľkého. O sv. Petrovi vydáva svedectvo, že založil cirkevnú obec v Antiochii, potom v Ríme a že bol 25 rokov biskupom rímskym.

Eusébius tiež zostavil veľké apologetické dvojdielo (15 kníh), v ktorom vyzdvihuje prevalu židovstva nad pohanstvom, a ďalších 20 kníh, v ktorých dokazuje, že Mojžišov zákon mal iba prípravný ráz a starozákonné proroctvá sa uskutočnili v Kristovi. V svojich „Evanjeliových kánonoch“ podáva prehľad paralelných miest štyroch evanjelií. Zložil tiež geografický slovník k Starému zákonu.

Ďalšími pokračovateľmi Cirkevných dejín po Eusébiovi boli: Gelazius z Cézarey (†395), druhý nástupca Eusébia na biskupskom stolci, napísal „Cirkevné dejiny“ ako pokračovanie Eusébiovho hlavného diela, potom Sokrates z Carihradu (†440), Hermias Sozomenus tiež z Carihradu, potom Teodoret, biskup v Cyru v Sýrii (†458), ďalej Teodor, lektor pri hlavnom chráme sv. Sofie v Carihrade. Na Západe Rufín z Akvileje (†410) preložil do latinčiny Eusébiove „Cirkevné dejiny“ a doplnil ich dvoma knihami.

SVÄTÍ OTCOVIA

Milánskym ediktom získala Cirkev mier a v Cirkvi sa začala perióda literárneho rozkvetu, doba veľkých svätých Otcov. Boli vytvorené diela obsahom a formou vynikajúce a po všetky časy v Cirkvi smerodajné. Prevažne sú to diela dogmaticko-polemické, ale sú tiež s ostatnými odvetvami cirkevnej vedy: výklad Pisma svätého, homiletika, exegéza.

Historici zvykli deliť svätých Otcov na dve skupiny: východnú a západnú.

Hlavnými predstaviteľmi východnej skupiny svätých Otcov sú: sv. Atanáz (†373), sv. Bazil Veľký (†379), sv. Gregor Naziánsky (†390), sv. Gregor Nyssenský (†395), sv. Cyril Alexandrijský (†444), sv. Ján Zlatoústý (†407), Didymus Slepý (†398) sv. Cyril Jeruzalemský (†386), sv. Epifán z Cypru (†403), sv. Efrém (†373), sv. Sofron, patriarcha jeruzalemský (†638), sv. Maxim Vyznavač (†662), sv. Ján Klimak (†649).

Hlavnými predstaviteľmi západnej skupiny svätých Otcov sú: sv. Hilár (†397), sv. Hieronym (†420), sv. Ambróz (†397), sv. Augustín (†430), pápež sv. Lev Veľký (†461), sv. Peter Chryzológ (†450), ktorý vynikal ako kazateľ, sv. Gregor Veľký, pápež (†604), sv. Izidor Sevliský (†636).

Obvyčajne historici aj v obsiahlych a podrobných dejinách Cirkvi týchto svätých Otcov spomínajú niekoľkými riadkami (ich krátky životopis a niektoré dôležitejšie spisy). Ináč odkazujú čitateľov na patrológiu, vetvu cirkevnej vedy o svätých Otcoch. Avšak aj tam nachádzame len širší životopis a podrobnejší výpočet spisov jednotlivých Otcov.

Už sme povedali, že diela svätých Otcov sú vynikajúce obsahom a formou a po všetky časy v Cirkvi smerodajné. Je divné, že je málo národov, ktoré majú diela svätých Otcov preložené do živej reči. Sú v gréckych a latinských origináloch alebo latinských prekladoch. Samozrejme, že takto sú pre veriacich bez úžitku. A čo vidíme v svetskej literatúre? Tam už od junáckych rokov sa učíme nielen životopis spisovateľa, nielen vypočítať jeho hlavné diela, ale aj máme prečítať aspoň najdôležitejšie diela spisovateľov a to nielen z našej slovenskej literatúry, ale aj z celosvetovej. Bol by veľmi potrebný aspoň výťah z diel svätých Otcov, ktorých poznalo kňazstvo a veriaci. Z týchto dôvodov v ďalších častiach o svätých Otcoch budeme sa snažiť uviesť aspoň niekoľko výrokov jednotlivých svätých Otcov na zamyslenie a povzbudenie čitateľov.

● Svätý Otec Ján Pavol II. na valnom zasadnutí kardinálov ohlásil rok 1983 za milostivý rok vykúpenia. Milostivý rok sa začal v priebehu Pôstneho obdobia a má byť prúdom duchovnej obnovy. Je to zároveň jubilejný 1950. rok Kristovej smrti na kríži, ktorá nám priniesla vykúpenie.

Čo je to Milostivý rok? — Milostivý rok je jubilejný rok pri príležitosti nejakého významného výročia, alebo každý 25. rok v priebehu storočia. V Cirkvi zaviedol slávenie milostivého roku pápež Bonifác VIII. r. 1300. Pôvodne to mal byť iba každý stý rok, neskôr za Klementa VI. každý 50., potom za Urbana VI. každý 33. (Kristove roky); až pápež Pavol II. to ustálil na každý 25. rok. Milostivý rok je príležitosťou pre duchovnú obnovu a býva spojený s možnosťou získania úplných odpustkov.

● Do Ríma prichádza čoraz viac žiadostí, aby sa začal proces blahorečenia pápeža Jána XXIII., zvolávateľa Druhého vatikánskeho koncilu, ktorý získal svojím pontifikátom obdiv pre učenie cirkvi i v tých kruhoch, kde bola prv neznáma. V piatom roku pontifikátu ho postihla ťažká rakovina, pričom nadľudské bolesti znášal s hrdinskou odovzdanosťou do vôle Božej. Františkánsky páter, ktorý je postulátorom procesu a zhromažďuje potrebný materiál, vyhlásil, že nedávno zaznamenali prípad nevysvetliteľného vyliečenia 23-ročnej sestričky Cathariny Capitani zo zhubnej rakoviny, ktorá sa v chorobe utiekala o pomoc k Jánovi XXIII. Od roku 1967, keď sa začal zbierať materiál a pripravovať beatifikačný proces, zhromaždili už 39 zväzkov procedurálnych spisov.

● Máme takú mládež, akú sme si vychovali, povedal novinárom parížsky arcibiskup Lustiger. Pripomenul, že je ľahko viniť mladých, ale oveľa ťažšie je vedieť ich vychovávať. Ak rodičia nie sú dobrým príkladom pre deti, darmo sa potom divia, koho to vlastne vychovali. Treba menej mentorovať a viac sa venovať výchove, povedal arcibiskup.

● Nórsko, Dánsko a Švédsko budú mať spoločné diplomatické zastúpenie pri Svätej Stolici. Svätá Stolica však vyšle svojich nunciíov do každej z týchto krajín. Od roku 1960 zastupoval Svätú Stolicu v škandinávskych krajinách jediný apoštolský delegát, ktorý mal sídlo v Kodani.

● Novým tajomníkom Posvätnéj kongregácie pre východné cirkvi sa stal 58-ročný arcibiskup Marusyn. Podtajomníkom taliansky prelát Rizzí.

● Ján Pavol II. vyzdvihol do hodnosti eparchie doterajší gréckokatolícky exarchát v Austrálii. Nová eparchia má 8 farností, v ktorých medzi 30 000 veriacimi pracuje 12 duchovných.

● Zdravotná komisia, ktorá má na starosti skúmanie ľudských uzdravení, vyhlásila, že náhle uzdravenie Delície Cirolliovej, osemnásťročnej Sicilčanky, nie je prirodzene vysvetliteľné. Delícia ochorela na kostnú rakovinu pravej nohy. Svoju chorobu znášala veľmi trpezlivo a veľkú dôveru vkladala v pomoc Panny Márie.

● V Ríme bol v októbri XV. sveto-

vý kongres katolíckych zdravotníkov. 4600 účastníkov kongresu prijal aj Svätý Otec Ján Pavol II., pričom im prizvukoval ich veľkú zodpovednosť za život človeka. Sú povolani rozvíjať technológiu života, nie smrti. Aj na zdravotníckom poli sa dosiahli veľké výsledky, hovoril Svätý Otec. Podarilo sa zlikvidovať mnoho nebezpečných chorôb a medicína je na najlepšej ceste vypátrať aj príčiny ostatných najmä rakoviny, ktorá je popri infarktoch metlou súčasného ľudstva. Ako inak by mohol vyzerať svet, keby sa miliardové sumy, čo idú na zbrojenie, venovali na zdravotníctvo, na lieky, v prospech človeka, dodal Svätý Otec.

ÚČINKY LUDSKÉHO SLOVA

Iste len málo ľudí sa zamyslelo nad hĺbkou významu pojmu „slovo“. Ale už v staroveku a tak isto i v celom Písme svätom nepokladali slovo za bezvýznamný zvuk, za tichoňka a sprostredkovateľa ľudskej myšlienky, ale pripisovali mu hlboko pôsobiaci význam.

Podľa tohto chápania slovo zvyrazňuje celú osobu, svedčí o jej sile a má významnú účinkujúcu silu na iných. Slovo usmerňuje život, obsahuje v sebe úctu alebo zahanbenie. Človeka cenia podľa slova. Už Cicero hovorí: „Aký človek — taká je i jeho reč“. A podľa svedectva Svätého písma, slovo vyslovené jazykom oživuje alebo usmrčuje (Sir 5, 13—15). Sväté písmo, ako i slávni učenci pripomínali, akú veľkú cenu má dobré slovo a ako škodí a aké zlé následky má zlé slovo. (Prís 18, 21).

O škodlivosti zlého slova nás vynikajúco poučia Sväté písmo nasledovnými poučkami. Kto mnoho hovorí, sám sebe škodí. Ten, kto si nedáva pozor na ústa, toho čaká pohroma (Prís 10, 19). Takého, ktorý mlčí, považujú za múdreho a nenávidia toho, ktorý mnoho hovorí (Sir 20, 5). Mnoho ľudí padlo ostrím meča, avšak o mnoho viac zahynulo pre jazyk, ktorý slovo vyslovil, lebo úder slova láme až kosti a prekáfa ako meč (Sir 5, 15) (Sir 28, 21). A žalmista sa sťažuje na tých, ktorí sa líškajú, aby neúprimnými slovami zakryli svoju zloprajnosť (Z 5, 10). Pripomeňme si ešte i to, koľko zla napáchali nemravné, faľošné a dvojzmyselné slová. A koľko urážky voči Bohu obsahujú slová preklánania. Veľmi významné sú v tomto zmysle i slová sv. apoštola Jakuba, ktorý hovorí: „Hľa, aký malý ohník akú veľkú masu zapáli! A jazyk je oheň. Jazyk predstavuje svet neprávnosti medzi našimi údmi, poškvŕňuje celé telo, rozpaľujúc kolobeh života a sám je peklo rozpálený. Ľudská príroda krotí a skrotíla prirodzenosť každej zveri, ale jazyk nikto z ľudí nemôže skrotiť. Je to nepokojný, zlý (úd), plný smrtiaceho jedu“. (Jk 3, 6—9).

Slovo však nemá len zlý účinok. Veď koľko i dobrého pochádza od dobrého slova. Akú nesmiernu silu dokáže mať čo len jedině vrúcné dobré slovo (Sir 6, 5). Koľko radosti môže spôsobiť. Opäť si pripomeňme.

SVÄTÉ PÍSMA O BOHU

Boh Stvoriteľ

Odkiaľ sú ľudské duše?

Do prvých ľudí, Adama a Evy, dušu vdýchol Boh. A odkiaľ sú duše iných ľudí? Na túto otázku Sväté písmo priamu a presnú odpoveď nedáva. Z častí Svätého písma, ktoré hovoria o duši a ktoré sme už citovali, vyplýva len to, že duše sú stvorené. Na základe toho Cirkev učí, že Boh tvorí dušu pre každého človeka zvlášť, a to v chvíli, keď ľudský plod je schopný prijať rozumnú dušu. Teda dušu bezprostredne stvorí Boh z ničoho spolu s aktom plodenia rodičov. Toto učenie najviac je zhodné so Svätým písmom, ktoré hovorí: „A navráti sa prach do zeme, čím aj bol (predtým) a duch sa navráti k Bohu, ktorý ho dal“ (Kaz 12, 17). Každá ľudská duša je duchovná bytosť a preto nemôže inakšie vzniknúť, iba priamym stvoriteľským úkonom Božím.

Všetci východní sv. Otcovia učili, že duše stvorí bezprostredne Boh. A zo západných Otcov to isté učili sv. Cyprián, sv. Ambróz a hlavne sv. Hieronym, ktorý hovorí: „Aki sú smiešni tí, ktorí myslia, že duše nie sú od Boha, ale sú plodené rodičmi. Keď telo sa vracia do zeme a duch k Bohu, ktorý ho dal, je jasné, že Boh je Otcom duší a nie ľudia“. A v inom liste píše: „Boh denne tvorí duše a vysiela do tel, ktoré sú počaté“. A v našich časoch pápež Pius XII. v liste Humani generis hovorí: „Katolícka viera nám káže vyznať, že duše sú bezprostredne Bohom stvorené“.

Čo sa týka času, kedy do telesného zárodka sa vlieva duša, Cirkev sa drží názoru, že plod je oživený vlastnou dušou ihneď po počatí. Teda Boh stvorí dušu do tela pri počatí. Preto treba pokrstiť každý plod, i keď prišiel na svet veľmi predčasne. (Ak je istotne mŕtvy, nekrstí sa, ak je o tom pochybnosť, krstí sa podmienčne: ak žiješ...). Aj z tejto kresťanskej praxe vyplýva, že duša je v tele už v prvom okamihu počatia. Avšak duša pred spojením s telom nejestvuje, ale je stvorená v samom tele.

(Tu poukazujeme, že v tejto otázke bolo veľa mylných učení. Už niektorí židovskí rabíni učili, že Boh stvoril duše s anjelmi a postupne ich spája s telami. Iní učili, že pôvodcami tela i duše dieťaťa sú rodičia (tu sa zabudli, že Boh nedal človekovi stvoriteľskú silu, aby stvoril dušu—ducha), — iní, že duša dieťaťa je čiastkou duše rodičov (tu tiež zabudli na to, že duša je nedeliteľná), — iní, že duša žila predtým v inom tele (o existencii duše pred telesným životom nič nevieme.) Tieto všetky mylné učenia sú Cirkvou zavrnuté).

Duša ako bytosť duchovná, nehmotná, nemohla inakšie vzniknúť, iba stvorením.

Kde sa v človekovi duša nachádza?

Niektorí vyhlasovali, že sídlom duše sú prsia, srdce, krv, mozog. Niektorí moderní psychológovia považujú za sídlo duše niektoré časti mozgu, ako malý mozog, tretiu dutinu a pod.

Avšak duša, pretože oživuje celé telo, musí byť prítomná v celom tele. A pretože je podstata jedna, nedeliteľná, musí byť celá v celom tele a celá v každej živej jeho časti. Teda duša je všade v tele, kde je život a nielen v niektorej jeho časti.

Zväzok tela a duše je takého charakteru, že duša je v každej čiastočke tela. Duša — ako duch — nie je v priestore. Nesnažme sa predstavovať si dušu ako čosi, čo je toho istého tvaru ako telo, iba z akéhosi jemnejšieho materiálu. Tiež sa nesnažme predstavovať si telo, pretkané všade tenučkou dušou, takže každý bod má z nej istú čiastočku. Duša nie je v priestore. Duša je v každej čiastke tela preto, lebo nijaká čiastočka nie je vyňatá spod jej životodarného účinkovania. Avšak nie je duša celou svojou činnosťou vo všetkých častiach tela. Duša má rôzne sily a činnosti pomerne k rôznym častiam tela. Zvláštnym spôsobom žije a účinkuje v najdôležitejších telesných orgánoch — v mozgu a srdci.

Časový moment a spôsob odchodu duše z tela je zahalený rúškom tajomstva, ako je tajomné aj ich spojenie.

Od Adama a Evy pochádza celé ľudské pokolenie.

Sväté písmo jasne učí, že všetci ľudia pochádzajú od jedných prarodičov, od Adama a Evy. Vo Svätom písme čítame, že pred stvo-

rením Adama „nebolo človeka, ktorý by obrábal zem“ (Gn 2, 5, 7). „A stvoril Boh človeka z hliny zeme...“ A keď Boh stvoril Adama, „nenašiel sa pomocník jemu podobný“ (Gn 2, 18—22) a Boh povedal: „Nie je dobre byť človeku samotnému. Nuž učiním mu pomocnicu, ktorá bude mu podobná“ (Gn 2, 18—22). — Teda pred Adamom a Evou nebolo iných ľudí. Slávnostná reč o stvorení človeka ukazuje, že tu ide o stvorenie celkom nového druhu, ktorý tu ešte nebol. A toto by nebola pravda, keby okrem Adama a Evy boli na zemi iní ľudia.

Rodokmeň ľudstva v knihe Paralipomenon sa začína Adamom (1 Par 1, 1).

V Novom zákone evanjelista Lukáš rodokmeň Ježiša vedie až do Adama, o ktorom hovorí, že „bol Boží“, to zn., že bol stvorený Bohom.

Sv. apoštol Pavol pred Areopagom hovoril: „Boh, ktorý stvoril svet a všetko, čo je v ňom, a súc Pánom neba i zeme... spôsobil, aby celé ľudské pokolenie z jedného (človeka) zaľudnilo celý povrch zemský“ (Sk 17, 26).

Tiež svätí Otcovia, ako Klement Alexandrijský (†216), Ján Zlatoústý (†407), Augustín (†430) a všetci teológovia obhajovali náuku o jednote ľudského pokolenia.

Tiež učenie a pravda viery o dedičnom hriechu a vykúpení ľudského rodu tiež ukazujú na jednotu ľudského pokolenia, že hriech prarodičov prechádza na všetkých ľuďoch, ktorí sú ich potomkami (Rim 5, 12) a všetci ľudia potrebujú byť vykúpení Ježišom Kristom, druhým Adamom.

Teda nebolo viac Adamov, ani každý národ nemal svojho Adama, ale celé ľudstvo pochádza od jedných prarodičov: Adama a Evy.

Celé ľudské pokolenie pochádza z prvých ľudí Adama a Evy — je to pravda viery — dogma. Táto pravda viery je vo Svätom písme jasne vyslovená a Cirkev vždy tak učila.

Okrem Svätého písma jednotu ľudského pokolenia a spoločný jeho pôvod od jedných prarodičov dokazuje aj toto: Ľudia všetkých plemien sú tak telesne, ako aj duševne rovnako založení: priama postava, rovnaká kostra s rovnakým počtom kostí, to isté svalstvo a žily, tie isté orgány zmyslové, tráviace, plodenia, ten istý zákon obehu krvi atď. Zo stránky duševnej všetci ľudia: hovoria, myslia, rozhodujú sa, majú svedomie, majú náboženstvo. Manželstvo medzi členmi rôznych plemien je možné a plodné. Toto všetko dokazuje, že hoci dnes ľudstvo má veľa plemien, sú jedného pôvodu.

Sú názory, že ľudstvo nepochádza z jedných prarodičov, čo opierajú o to, že sú ľudia rôznej farby tela (bieli, čierni, žlti, hnedí, červení), menší, väčší, rôznych tvarov lebky, hovoria rôznymi jazykmi a že sa nemohli z jedného miesta rozšíriť po celom svete.

Avšak veda tieto rozdiely vysvetľuje presvedčivo rôznym podnebí, spôsobom života, stravovania, zamestnaním v priebehu vekov. Jazykovedci ukazujú, že rôzne reči sveta a dialekty vyšli z niekoľkých najstarších rečí a tie vznikli z jednej pôvodnej ľudskej reči. Vedci ukazujú na postupný vývoj rôznych rečí a našli vyše 50 slovných koreňov, ktoré sú spoločné vo všetkých rečiach. Toto ukazuje na pôvodnú jednu reč ľudí. — Námietky, že sa ľudia nemohli rozšíriť po celom svete, sú neopodstatnené. Z kolísky ľudstva na brehoch Eufratu a Tigrisu ľudstvo sa mohlo ľahko rozšíriť do Európy, Ázie a Afriky, do Austrálie a Ameriky cez Beringov prieplyv 13 míľ široký. Vedci tiež ukazujú na to, že Austrália a Amerika boli kedysi spojené s inými kontinentmi, čoho dôkazom je rad ostrovov. Takmer všetky vedecké vetvy: fyziológia, psychológia, veda o vývine reči, geografia a dejiny — svedčia o pravde Svätého písma, že ľudstvo pochádza z jedných prarodičov Adama a Evy.

Poznámka: Adam nemal len dvoch synov, ale ako hovorí Sväté písmo (Gn 5, 4) mal synov a dcéry. Manželstvo medzi súrodencami v tej situácii bolo nutné. Toto Boh povolil v záujme jednoty ľudského pokolenia.

Ako dávno žije človek na Zemi? Koľko rokov má ľudské pokolenie? Čo o tom učí Sväté písmo?

Sväté písmo učí, že človek vždy na Zemi nejestvoval a že je najmladším obyvateľom Zeme. Sväté písmo učí, že človek bol stvorený Bohom na samom konci, teda že sa zjavil na Zemi v dobe neskoršej.

Dobu, v ktorej sa človek na Zemi zjavil, Sväté písmo neoznačuje. Na základe údajov a rodokmeňov, ktoré sú vo Svätom písme, vek ľudského pokolenia stanoviť nemožno (nie sú to plné rodokmene),

čo o tom hovorí Sväté písmo: „Hriešny a pochabý nevie usmerniť svoje slová, ale múdry vie presne svoje slová usmerňovať“ (Sir 5, 8). „Človek, ktorý vie šikovne odpovedať, má radosť a slovo vyslovené v pravý čas dáva slasť a potechu“ (Prisl. 16, 23). Sväté písmo nás tiež napomína v Knihe príslovií, že treba viedieť, kedy máme hovoriť a kedy mlčať (Kaz 3, 7). Podľa tejto rady máme v sebe udušiť slová a najprv premyslieť, čo povieme a keď poznáme, že treba na ústa zámku položiť, tak ju aj položíme (Sir 5, 13). I tu nás sv. apoštol Jakub napomína, aby sme boli zdržanliví v reči a naše slová majú svedčiť o našej múdrosti a добрote. Ľudské slovo, ako nás poučá Sväté písmo, je také ako horká voda, ako rozvodnený potok, ako prameň života a múdrosti (Pris 18, 4), „lebo z hojnosti srdca hovoria ústa a dobrý z dobrého pokladu svojho srdca vy-náša dobré.“ (Lk 6, 45).

Vladimír Petraško

ČUDNÁ MÓDA

Jurko bol chlapec ako kvet. V škole ho učiteľ nevedel prenachváliť. Bol pozorný, usilovný, poslušný. Často ukazoval rodičom žiacu knihu plnú jednotiek. Jeho otec i mamička, plesali od radosti. Zahrňovali ho prejavmi lásky ako vedeli. Otec sa ho usiloval prekvapiť knihami, korčuľami, futbalovou loptou a inými darmi. Matka zas hľadela, aby v dedine nik nebol taký vyparadený ako jej synček. Bol pýchou babičky, ktorá pred inými nevedela o nikom inom rozprávať len o Jurkovi.

Ale otec zomrel. Jurko povyrástol a začal sa priateľiť so spolužiakmi. To by nebolo bývalo zlé, keby sa bol priateľil s dobrými spolužiakmi, ale boli to práve tí, ktorým učenie nechutilo. Ostatní ich volali záškolákmi. Čochvíľa sa to prejavilo v jeho žiackej knihe, i na jeho vysvedčení. Matka ho napomínala, prosila, ale márne. Jej snom bolo, že sa z jej syna stane vysokovzdelaný a vážený človek. Teraz videla, ako sa ten sen rozplýva pred jej očami. Išla do školy informovať sa od učiteľov, pýtala si od nich radu, ale všade dostala odpoveď, že sa zmenil na nepoznatie a že mu chýba prisna ruka.

Matka sa o prisnosť aj pokúšala ale mala dojem, že syn sa jej ešte väčšmi odcudzuje a tým viac lípne k priateľom. Základnú školu skončil s trojkami a štvorkami. Na strednú školu už ani nepomýšľal. Dostal sa na učňovku. Jeho odbor sa mu zapáčil a venoval sa mu. Kým sa učil, bolo ako bolo. Ale keď dostal výučný list a zarábala na seba, matka si s ním už nevedela rady. Peniaze jej nedával vraj mu treba na zábavy a on si od matky svoje peniaze pýtať nebude. Matke to nebolo po vôli, ale mlčala. Čoskoro však zbadala, že ďalej mlčať nemôže. Jurko sa začal vraciat domov po polnoci opitý.

— Tak to ďalej ísť nemôže, — povedala mu rázne matka — predovšetkým večer máš ísť spať a nie chodiť

po nociach, až fa raz zavrú, keď fa prichytia prí niečom nedovolenom. A po druhú, babička a ja chceme spokojne spať, nestrachovať sa o teba. My cez deň pracujeme, prečo by si nás budil vždy po polnoci?

— Detičky, spať! Ha, ha, ha, — rozosmial sa Jurko — tak sa hovorí malým deťom, ale nie mne, ktorý na seba zarábam. Ja chodím spať, kedy chcem a od nikoho si rozkazovať nedovolim.

— Ako to odpovedáš svojej matke? — spýtala sa zarazená babička — nevieš, že matku si máš ctíť a poslúchať?

— Babička — obrátil sa Jurko k starej matke, vyzývavo jej pozrel do očí a ostro povedal — to bolo módu, keď ste vy husi pásli, ale dnes to už dávno nie je mótuu.

— Synu — odporovala mu babička — móda sa týka vlasov, šiat, topánok a podobných vecí. Ale nie toho, či si majú deti svojich rodičov uctíť a poslúchať alebo nie. To platí vždycky.

— Ha, ha, ha, — rozosmial sa znova Jurko — staré baby majú toľko rozumu koľko zubov. A vy už nemáte ani jeden.

— Syn môj, syn môj! — zalomila rukami matka — kde fa len tvoja čudná móda privedie?

— To je moja starosť — odsekol Jurko — vy si tým hlavu nelámete.

V sobotu večer bola zábava v kultúrnom dome. Mládeňci miestnej obce ju propagovali po okolitých dedinách plagátmi, ktoré sami mafovali. A tak prišli na ňu nielen šuhaji z domácej obce, ale aj z celého okolia. Sieň sa naplnila do posledného miesta. Uprostred bolo veľké priestranstvo na tancovanie, okolo boli stoly, pri ktorých sa sedelo a pilo, na balkóne boli starší, najmä rodičia chlapcov a dievčat a tešili sa zo svojich ratolestí. Na javisku hrala hudba. Ale tam sa občas objavila i skupina mládeňcov ktorí pozorovali, čo sa v sieni deje. Do tej skupiny patrili aj Jurko. Nikomu na um nezišlo, že títo šuhaji si vzali na mušku mládeňcov zo susednej dediny. Zrazu domáci chlapci poskákali z javiska s krikom: Hurá, hurá, na nich!

Vresk pobudil ľudí zo spánku, ktorí bežali k oknám, no na ulicu sa neodvážili. Kto vie dokedy by bola bitka trvala, keby ktosi nebol skričal na plné hrdlo:

— Došli príslušníci VB na autách! Zapôsobilo to ako blesk z jasného neba. Domáci sa rozprchli. Zostali len chlapci zo susednej dediny, najmä ranení, ktorí hľadali rýchlu pomoc.

VB ozaj došla a keď zbadala na ulici krv, začala činnosť. Zaujímali ju najmä tí, čo pred chvíľou bojovali nožmi. Medzi nich patrili Jurko. I on zmizol čo najrýchlejšie. Doma dvere boli otvorené. Matka i babička ho čakali so strachom. Jurko sa hodil oblečený na posteľ, zakryl sa paplónom a zvolal:

— Keby dačo, povedzte, že spím doma od večera!

Ale to nepomohlo. O chvíľku boli tu dvaja príslušníci VB a jeden z nich zavrel Jurkovi prisnou tvárou:

— Pôjdeš s nami!

Jurko sa, vyteperil spod periny, obrátil sa k mamičke a zaúpel:

Sväté písmo neučí dejiny, ale náboženstvo. Preto aj Cirkev nič nestanovila ohľadne veku ľudského rodu. Otázka o veku ľudského rodu je výlučne vedecká a viery sa netýka. Dávnosť ľudského pokolenia nič nevyhlásila, ani nevyhlási, pretože táto otázka patrí do odboru vedy a nie viery. Tu viera dáva vedeckým bádaniám úplnú slobodu.

Veda zásadne učí, že človek nejestvoval na Zemi vždy, a že prešli dlhé doby geologického vývoja, než sa na Zemi zjavil človek. Je to konštatovaná vedecká pravda. A to isté učí aj Sväté písmo, že z živých stvorení človek bol stvorený na samom konci, posledný.

Avšak dobu, v ktorej sa človek zjavil na Zemi, veda dodnes s istotou označiť nevie. Antropológia, paleontológia a geológia nedávajú isté údaje. Vedci v tejto otázke majú jeden druhému odporujúce názory. A keď tieto názory aj vyslovujú, nie sú to dôkazy, len ich domnienky. Veda vie, že človek na Zemi žil, keď Zem v základoch nadobudla dnešný svoj výzor, a toto sa stalo, podľa názoru geológov v takzvanej dobe diluviálnej, v štvrtohorách. Že človek v tej dobe žil, je vedecky dokázané, pretože sa našli kosti človeka z tej doby. Avšak hoci túto dobu veda pomenovala, ale ako to bolo dávno, rokmi to veda určiť nevie, a možno tvrdiť, že nikdy ani neurčí. Dostal veda nenašla časové meradlo, ktorým by mohla merať doby dávnominulé. Preto sa ani nemožno diviť, že rôzni vedci stanovili rôzne roky veku ľudského pokolenia, často sebe protirečiace. Avšak opakujeme, údaje, ktoré podávajú, nie sú na základe vedeckých skutočností, ale na základe obvyčajných domnienok. — Avšak hoci by veda aj určila vek ľudského pokolenia, to sa nebude priecť Svätému písmu, pretože Sväté písmo vek ľudského pokolenia iste nestanovilo.

Zo stanoviska dogmatického je celkom jedno, či človek žil na Zemi už v dobe trefohornej alebo až v dobe diluviálnej, či ľudstvo je staré 100 000 rokov alebo len 10 000 rokov.

— Mamička, nezabudnite na mňa v žalári.

— Až tam fa privedla tá tvoja čudná móda, — povedala mu s plačom babička a zalomila rukami.

— Uctíť a poslúchať rodičov nie je móda, ale prikázanie, ktoré platí vždycky.

dr. Ján Bubán

AKÁ BUDE NAŠA SMRŤ?

V každodennom živote občas počujeme od ľudí: „Ja sa smrti nebojím, ja môžem zmrieť hocikedy spokojne!“ Ale nie je tomu celkom len tak. Každý človek sa smrti bojí. Skutočne, každý tvor na našej planéte sa zániku vzpiera, bojí sa smrti. A predsa na našej planéte i v celom vesmíre panuje neustály zrod a zánik vo všetkom. Ináč povedané, že panuje neustály pohyb, zmena, nič sa nemôže stratiť, zaniknúť. Všetko sa hýbe, mení a premieňa svoju tvárnosť. Všetko je nutná premena, tak na našej planéte, ako i v celom vesmíre. Preto aj ľudská smrť nie je celkovým zánikom. Smrť je len zmenou a premenou.

Český básnik J. Wolker napísal: „Smrť není zlá — to jen to umírání je těžké!“ Skutočne, samotná smrť človeka nie je zlá. To je predsa len tá nutná zmena, keď človek prekročí prah zo života do smrti tela. Áno, to nie smrť, ale umieranie je ťažké. Umieranie má tie najrozličnejšie formy. A už aj to vzbudzuje určitý strach u ľudí, že ako budú umierať. To je to umieranie, ktoré nás trápi. Umieranie môže byť pomalé a môže byť zdihavé a bolestné. Môže byť pri strate vedomia a môže byť pri plnom vedomí. Mnoho ľudí umiera tak náhle a nečakane, že ani nemajú čas uve-

domiť si, že zomierajú. U niekoho umieranie je ľahké a u niekoho veľmi ťažké a strašné. Nuž, a koľko strašných umieraní je počas vojny? V takých prípadoch človek ani nemá času vzbudiť dokonalú ľútosť za hriechy, ako to nám naše náboženstvo odporúča. Teda zo stránky fyzickej umieranie môže byť strašné a bolestivé. Ale keď človek umiera doma pomaly, pokojne, vtedy okrem telesných ťažkostí sa dostavia aj ťažkosti duševné, výčitky svedomia a často aj zúfalstvo. V takom čase prídu nám na um naše životné skutky, naše nedostatky, výčitky, že sme neurobili to, čo sme mohli a mali urobiť a splniť prídu na um poklesky morálne. To všetko bude sa premiatť pred našimi očami hasnúcimi ako film a toto nás bude trápiť a robiť naše umieranie ťažkým.

Tu sa začína ten posmrtný život ako to učí naše náboženstvo. Viera nás učí, že existujú nebo, očistec a peklo. Do jedného z tých miest sa naša duša dostane. Aby to umieranie nebolo pre nás ťažké, musíme žiť podľa viery v modlitbách pri našich dobrých skutkoch. Mladí ľudia sa vyhovávajú: „Nemáme čas na náboženské veci v zhone života, sme stále niečím zaujatí. Až budeme starí a v dôchodku, potom budeme môcť sa modliť a konať dobré skutky.“ A kde je záruka, že sa dozijú spokojnej staroby a dôchodku? Treba aj skôr žiť podľa viery a náboženstva! Aby nebolo neskoro! Vždy pamätajte na slová ekténie pred Otčenášom v Službe Božej: „Aby kresťanské zakončenie nášho života bolo bez bolesti, zármutku a pokojné, aby sme dali dobrú odpoveď na poslednom súde, Pána prosme!“

o. Ján Peja

Sväté písmo Starého zákona

Milosrdenstvo a trest

A znova sa zjavil Abrahámovi¹ Pán pri terebin-toch Mamreho, keď za najväčšej horúčavy dňa se-del pri vchode do stanu. Keď pozdvihol svoje oči, zbadal stáť troch mužov neďaleko seba.² Len čo ich zbadal, utekal im v ústrety od vchodu svojho sta-nu a pokloniac sa až k zemi, povedal: „Pane, ak nachádzam milosť v očiach tvojich, neobíď služob-nika svojho; donesie sa niečo vody, aby ste si umyli svoje nohy a odpočinite si pod stromom! Prinesiem trochu chleba, aby ste sa posilnili. Potom pôjdete ďalej. Veď prečože by ste mali prejsť popri služob-níkovi svojom?!” Oni odpovedali: „Urob, ako vra-víš!”

Pobráli sa potom muži a zamierili k Sodome. Abrahám išiel s nimi, aby ich odpovedal. A Pán pre-hovoril: „Obžaloba na Sodomu a Gomoru je veľmi veľká a ich hriechy sú veľmi ťažké. Zostúpim, aby som sa presvedčil, či naozaj tak robili, aká je obža-loba, čo došla ku mne a či nie. Chcem to vedieť.”³

Mužovia sa potom odtiaľ obrátili a išli do Sodo-my,⁴ kým Abrahám ostal ešte stáť pred Pánom. Tu Abrahám pristúpil bližšie a povedal: „Či ozaj zahu-bíš spravodlivého spolu s bezbožným? Možno, že je v meste päťdesiat spravodlivých. Ozaj ich zahu-bíš, alebo radšej odpustiš mestu kvôli päťdesiatim spravodlivým, čo sú v ňom? Nech je to ďaleko od teba, žeby si takto robil, usmrcoval spravodlivého s bezbožným! Takto by sa rovnako vodilo spravod-livému i bezbožnému. Toto nech je ďaleko od teba! Ty, ktorý súdiš celú zem, nebudeš takto súdiť!”

I riekol mu Pán: „Ak v meste Sodome nájdem päťdesiatich spravodlivých, kvôli nim odpustím ce-lému mestu”. Abrahám však začal znova a povedal: „Hľa, opovážil som sa s Pánom rozprávať, hoci som len prach a popol. Možno, že k päťdesiatim budú chýbať piati spravodliví. Zničil by si kvôli piatim celé mesto?” A on odpovedal: „Nezničím, ak ich tam nájdem štyridsaťpäť.” A ešte k nemu hovoril a povedal: „A čo, keď sa ich tam nájde len štyri-dsať?” On odpovedal: „Neurobím to kvôli (tým) štyridsiatim.” Potom povedal: „Ach, nehnevaj sa, Pane, keď ešte hovorím. A ak sa ich tam nájde len tridsať?” On riekol: „Neurobím, ak (ich) nájdem tridsať.” A zasa povedal: „Hľa, začal som hovoriť k Pánovi svojmu: Čo bude, ak sa ich tam nájde len dvadsať?” A on odvetil: „Nezahubím (ich) kvôli dvadsiatim.” Tu povedal ešte: „Ach, nehnevaj sa, Pane, že ešte raz vravím. Ak sa ich tam nájde len desať?” On odpovedal: „Nezahubím kvôli desia-tim.”⁵

Keď Pán dokončil rozhovor s Abrahámom, odi-šiel. Abrahám sa však vrátil na svoje miesto.

Keď došli dvaja anjeli do Sodomy, Lót sedel v bráne Sodomy. Keď ich Lót uvidel, vstal a šiel im oproti, poklonil sa tvárou k zemi a povedal: — Prosím vás, páni moji, zabočte do domu služobníka svojho, aby ste tam prenocovali a umyli si svoje no-hy. Včas vstanete a budete pokračovať vo svojej ces-te.” Oni však odpovedali: „Nie! Prenocujeme von-ku.” Ale on nástojil na nich, aby zostali u neho. I vošli do domu. Pripravil im pohostenie a oni jedli.

Potom muži povedali Lótovi: „Ak máš tu ne-jakého zaťa, syna alebo dcéru a ak niekto z mesta k tebe patrí, vyveď ich preč z tohto mesta, lebo zni-

číme toto mesto, pretože jeho obžaloba je veľká pred Pánom. Pán nás poslal zničiť ho. Vtedy Lót vyšiel von a povedal svojim zaťom, ktorí si chceli vziať za manželky jeho dcéry: „Vstaňte, poďte preč z tohto miesta, lebo Pán chce zničiť mesto!” Jeho za-ťovia si však mysleli, že robí žarty.

Keď svitol deň, anjeli nútli Lóta ponáhľať sa, hovoriac: „Vstaň, vezmi svoju ženu a obe dcéry, ktoré máš, aby si nezahynul pre zločinnosť mesta!” A keď on váhal, chytili ho obaja muži za ruku, i jeho ženu, i obe dcéry, lebo Pán ich chcel ušetriť, a vyviedli ich von a pustili ich len za mestom. Keď ich vyvádzali von, jeden z nich povedal: „Zachráň si život! Neobzeraj sa za seba a nezastavuj sa nikde v okolí Jordánu! Ponáhľaj sa na vrchy, aby si nezahynul!”

Vtedy Pán dal padať na Sodomu a Gomoru síru a oheň z neba od Pána a zničil tie mestá a celé oko-lie Jordána so všetkými obyvateľmi mesta a so všetkým poľným rastlinstvom. Keď sa žena jeho za ním obzrela, premenila sa v soľný stĺp.

Zavčas rána odobral sa Abrahám na miesto, na ktorom predtým stál pred Pánom. Keď pohliadol na Sodomu a Gomoru a na všetko okolie tej kra-jiny, videl vystupovať zo zeme dym ako dym z pe-ec.

Pamätal teda Boh na Abraháma, keď zničil Boh mestá a okolie, a vyviedol Lóta zo záhuby, keď zničil mestá, v ktorých Lót býval. (Gen. 18.)

1. Meno Abram na Abrahám zmenil Boh (Pôv 17, 2—5).

2. Boh zjavuje sa Abrahámovi v podobe anjela a sprevá-dzajú ho ešte dvaja anjeli.

3. Boh v krátkosti oznamuje Abrahámovi, že chce zničiť Sodomu a Gomoru. Prezrádza to Abrahámovi preto, že Ab-rahám bude vstpepovať svojmu potomstvu príkazy a nariade-nia Božie, nuž takto bude vedieť počúvať, že Boh hriechy spravodlivo tresce.

4. Sodoma — to mesto hriechu nečistoty. Abrahám prosí o zmilovanie. Aká veľká je Božia добрota.

Sodoma a Gomora — dve mestá na južnom konci Mŕtve-ho mora. Mestá boli povestné nečistými hriechmi. Preto obe boli zničené a dnes sú na dne Mŕtveho mora ako dôkaz Božieho trestu. Mŕtve more je 75 km dlhé a na niektorých miestach až 16 km široké. Vo vode mora nežijú ani ryby, ani rastliny a v okolí mora sa nezdržujú žiadne zvieratá.

5. Na Abrahámových prosbách vidieť, aké milé sú Bohu modlitby za hriešnikov a že Boh radšej odpúšťa ako tresce. Nenašlo sa však ani desať spravodlivých.

Jozefa predajú

Jozef mal 17 rokov a pásaval so svojimi bratmi ovce. Jakub miloval najviac zo všetkých synov Jo-zefa, lebo sa mu narodil v jeho starobe a dával mu robiť pestrofarebnú tuniku. Keď jeho bratia videli, že ich otec má ho radšej ako všetkých ostatných sy-nov, začali ho nenávidieť a neboli schopní príveti-vo sa s ním rozprávať.

Raz odišli jeho bratia pást ovce svojho otca. Vte-dy povedal Jakub Jozefovi: „Tvoji bratia pasú pri Sicheme, chcem ťa poslať za nimi.” On mu odpove-dal: „Dobre, pôjdem.” Na to mu, povedal: „Len choď a pozri, či sa dobre vodí tvojím bratom a ov-ciam. A dones mi zvesť!” A Jozef išiel za svojimi bratmi a našiel ich v Dotaine.

Keď ho zďaleka uzreli, prv než k nim došiel, uzniesli sa, že ho zmárnia. Keď to počul Ruben, snažil sa ho vyslobodiť z rúk a vravel: „Neberme mu život!” A Ruben im vravel ďalej: „Neprelievaj-

te nijakú krv! Hoďte ho do tej cisterny, čo je na pustine! Len nevložte nášho svoje ruky!" To preto, lebo ho chcel vyslobodiť z ich rúk a priviesť k otcovi svojmu. A len čo došiel Jozef k svojim bratom, zľobli Jozefovi jeho tuniku, tú pestrofarebnú tuniku, čo mal na sebe. Potom ho schytili a hodili do cisterny. Tá cisterna bola prázdna, nebolo v nej vody.¹

Keď si posadali, aby si zajedli, zdvihli svoje oči a pozerali: hľa, prichádzala karavána Izmaelitov od Galaádu. Ich ľavy boli priam obťažené balzomom, mastixovou živicom a ladanumom, boli s tým na ceste, aby to zanesli do Egypta. Tu povedal Júda svojim bratom: „Čo budeme mať z toho, keď zahubíme nášho brata a zatajíme jeho krv? Predajme ho radšej Izmaelitom a nevzťahujme naň svoje ruky! Veď predsa je naším bratom a naše vlastné telo!" I súhlasili jeho bratia, Keď teda išli madiánski kupci okolo, narýchlo vyťahli Jozefa z cisterny a predali Jozefa za 20 strieborných Izmaelitom. A tí odvedli Jozefa do Egypta.

Keď sa Ruben navrátil k cisterne, Jozefa tam už nebolo. Tu roztrhol svoje šaty, vrátil sa k svojim bratom a povedal: „Chlapca už tu niet! A kdeže sa ja podejem?"²

Oni potom vzali Jozefovu tuniku, zabili kozla a namočili tuniku do krvi. Nato po poslovi dali odniesť tuniku svojmu otcovi a odkázali: „Toto sme našli. Pozri, či tunika je tvojho syna alebo nie!" Keď si to obzrel, povedal: „Tunika môjho syna! Divá zver ho zožrala! Roztrhaný, roztrhaný je Jozef!" A Jakub roztrhol svoj šat, obliekol si smútočné rúcho a dlhý čas smútil za svojim synom. Hoci sa namáhali všetci jeho synovia a dcéry potešiť ho, nedal sa potešiť a vravel: „V smútku zostúpim do podsvetia k svojmu synovi." Takto ho oplakával jeho otec.

No Madiánčania predali ho do Egypta Putifarovi, faraónovmu dvoranovi, veliteľovi telesnej stráže.

1. Cisterna je nádrž alebo jama na zbieranie dažďovej vody. Keď sa voda z cisterny vyčerpá, priestor ostane suchý a môže slúžiť aj za žalár.

2. Ruben chcel Jozefa zachrániť. Roztrhanie rúcha je prejavom bolesti.

Ako by som sa mohol dopustiť tak veľkej krivdy a proti Bohu sa prehrešiť?

Jozefa odviekli do Egypta a tam ho kúpil Egyptan Putifar, faraónov dvoran, veliteľ telesnej stráže, od Izmaelitov, ktorí ho ta dovedli. S Jozefom však bol Pán, takže sa mu všetko darilo a ostal v dome Egyptana, svojho pána. Keď jeho pán videl, že je s ním Pán a že Pán vo všetkom, čo robil, požehnával jeho ruky, Jozef našiel milosť v jeho očiach. I posluhoval mu a neskôr urobil ho správcom svojho domu a do jeho rúk zveril všetko, čo mal. A od času, keď ho urobil správcom svojho domu a všetkého svojho majetku, Pán požehnával kvôli Jozefovi Egyptanov dom. Požehnanie Pánovo bolo na všetkom, čo bolo jeho v dome a na poli. A tak zveril do Jozefových rúk všetok majetok a sám sa nestaral o nič inšie ako o jedlo, čo jedával. Jozef však bol krásny a pekného výzoru.

Po týchto udalostiach prihodilo sa, že žena jeho pána zanechala na Jozefovi svoje oči a povedala

mu: „Lahni si so mnou!" On však odoprel a odpovedal žene svojho pána: „Pozri, môj pán sa neobáva predom mnou o nič vo svojom dome a celý svoj majetok zveril na mňa. Už ani sám nemá väčšej moci v tomto dome ako ja a nič si nevyhradil predom mnou okrem teba, lebo ty si jeho ženou. **Ako by som sa mohol dopustiť takej veľkej krivdy a proti Bohu sa prehrešiť.**" A hoci prehovárala Jozefa deň čo deň, nepočúval ju, žeby si s ňou ľahol a žeby bol s ňou osamote. V istý deň sa však stalo, že vošiel do domu, aby vykonal svoje povinnosti, a nikoho z domácich nebolo dnu, a tu ho ona chytila za plášť a vravela mu: „Lahni si so mnou!" On však zanechal svoj plášť v jej ruke, utiekol a vyšiel von.

Keď videla, že on svoj plášť zanechal v jej ruke a že utiekol, zavolala domácich a vravela im: „Pozrite len, priviedol nám hebrejského muža, aby nás priniesol na posmech! Prišiel ku mne, že si so mnou ľahne, ale ja som hlasne volala, a on keď počul, že kričím, nechal ležať pri mne svoj plášť, dal sa na útek a vyšiel von." A zadržala si plášť pri sebe, kým nedošiel jej pán.

Potom mu rozprávala to isté a vravela: „Hebrejský otrok, ktorého si nám priviedol, prišiel ku mne dnu, aby si zo mňa urobil posmech. Ale keď som začala kričať, zanechal pri mne svoj plášť a utiekol von." Keď jeho pán vypočul ženino rozprávanie, ktoré ona takto zakončila: „Ako ti vravím, tak sa ku mne zachoval tvoj sluha", veľmi sa rozhneval a dal Jozefa chytiť a uvrhnúť do väzenia. — I sedel on vo väzení. Ale Pán bol s Jozefom¹ (Gn. 39, 1—20).

1. Jozef nechce prekročiť príkaz Boží. Prítomnosť Božia chráni ho pred hriechom. Aj keď preto je nevinne uväznený, Boh bol s ním, za jeho vernosť ho povýšil a urobil veľkým.

Na tomto mieste Sväté pismo nám hovorí: Nepožiadajte manželku blízkeho svojho, pretože Boh je všadeprítomný.

K MILOSTIVÉMU ROKU — ROKU POKÁNIA

KRÁSKA HELIOPOLA

K múrom Heliopola blížil sa cestujúci. Z času na čas poštával pri ceste a zďiaľky sa pozeral na mesto. Bol už starší vekom, šaty na ňom boli prosté a chudobné, kráčal pomaly, čo ukazovalo na to, že už je dlhší čas na ceste a je unavený. Prešiel bránou mesta, ešte trošku šiel a potom si sadol na okraj cesty.

Z mesta k bráne prichádzali dvaja ľudia. Rozprávali a zastali pri cestujúcom. Už sa stmievalo. Cestujúci počul ich rozhovor:

— Tento dom vpravo, — hovoril ten, ktorý bol bohato oblečený, — je dom Eudoxie. Krásny dom, krásna záhrada, aj ona je krásna. Z celého kraja libanonskej Fenicie prichádzajú k tejto kráske najbohatší ľudia...

— Ja som chudobný človek, — prerušil slová prvého druhý, — avšak považujem za hanebné a odporne získavať bohatstvo predajom svojho tela. Vy ju nazývate kráskou, a my — predajnou ženou...

— Dokiaľ len bude slnko svietiť, — prerušil znovu prvý, — svet bude sa hnať za bohatstvom a rozkošou. A aký rozdiel: získaf peniaz klamstvom v obchode, krádežou, nepoctivou prácou, alebo predávaním svojho tela? Ty si chudobný a nevzdelaný. Čo ty vieš?!

— Pravda, som chudobný a nevzdelaný, — odvetil druhý, — avšak pokiaľ bude slnko svietiť, nie bohatstvo a učenosť budú rozhodovať, čo je dobré a čo zlé, ale ľudská dôstojnosť. Všetky spôsoby nadobúdania bohatstva, ktoré ste uviedli, — sú nečestné a zlé. Keď odsudzujeme nečistotu, neospravedlňujem klamstvo, krádež a podobné. Je veľa čestných spôsobov nadobúdania majetku...

— Zdá sa mi, že naše cesty sa rozchádzajú, — riekol prvý.

— Áno, — ja idem prosto, cestou človeka, a vy odbočujete, — odvetil druhý.

Hoci ich slová znamenali iné, — ti dvaja sa tu skutočne rozchádzali. Prvý odbočil do dvora krásky Eudoxie a druhý urobil niekoľko krokov, zastal a obzrel sa. Cestujúci, ktorý sedel pri ceste a vypočul ich rozhovor, vstal.

— Človeče dobrý, — oslovil toho človeka, — nemohol by som niekde u teba prenocovať?

— Choď! — krátko odpovedal človek a odviezol cestujúceho do susedného dvora, ktorý stál v susedstve s dvorom krásky Eudoxie.

Cestujúci si ľahol pod strechu chýže hospodára, ktorý ho prijal. Uprostred noci ho však zobudili veselé hlasy zo susedného domu. Odchádzal hosť Eudoxie. Cestujúci sa pozrel na hviezdy. Ukazovali polnoc. Cestujúci vstal a začal polohlasne odriekavať modlitby. Hovoril ich naspamäť. Po modlitbe cestujúci začal rozprávať k sebe:

— Počúvaj, moja duša, budeme rozprávať o udalosti posledného súdu... Počúvaj, aby si v živote neusnula, aby ťa nezvábil svet...

„Keď Syn človeka príde vo svojej sláve...“ Cestujúci naspamäť hovoril slová Svätého písma o poslednom súde. Nikto ho nepočul. Hospodár, navený prácou, spal hlbokým snom. Zhasli tiež svetlá v dome krásky Eudoxie...

Kráska Eudoxia nepokojne sa obracia na svojom lôžku. Vypravdila hosťa a ľahla si na lôžko vo svojej verande. Z vysokej verandy svojho domu vidí svetlá a tieň budov Heliopola. Vidí krásu hviezd a opojená vôňov kvetov verandy usína...

Prebudil ju monotónny hlas zo susedného dvora... Počúvala. Kto si dlho modlil a potom začal hovoriť k sebe:

— Počúvaj, duša moja, budeme rozprávať o poslednom súde... Počúvaj, aby ťa nezvábil svet...

Eudoxia počúvala a ani sa nepohla na lôžku. V tichu noci jasne, jedno po druhom dolietali k nej pomalé a rozľučné slová zo susedného dvora...

„Keď Syn človeka príde vo svojej sláve... vtedy si zasadne na trón slávy. I zhromaždia sa pred ním všetky národy. On oddeľí jedných od druhých... Vtedy kráľ povie tímu, čo sú na ľavej strane: „Vzdialte sa odo mňa, zlorečení, do ohňa večného...“

Eudoxia vypočula všetko do konca. Hlas zo susedného dvora utíchol. Heliopol spal. Eudoxia sa stále obracala na lôžku. Tej noci už neusnula...

Ráno vyskočila z lôžka.

— Prived' sem, — prikázala sluhovi, — človeka, ktorý sa v susednom dvore v noci modlil!

Onedlho do izieb krásky Eudoxie vošiel cestujúci.

— Kto si a odkiaľ si? — spýtala sa Eudoxia. — Počula som v noci, ako si čosi hovoril o poslednom súde, o večných mukách, v ktorých budú trpieť hriešnici...

— Som pustovník Herman a náhodou som nocoval u tvojho suseda. Dnes cestujem ďalej do svojej pustovne, — odpovedal cestujúci. — A kto si ty, že nepoznáš slová Pánova, ktoré som ja, na povzbudenie svojej duše v noci hovoril? — spýtal sa pustovník.

— Som Samaritánka, pri tom veľmi bohatá, a najviac ma straší to, že som počula, ako si hovoril: „Beda bohatým“, hrozí im večný oheň... Kto sa teda zachráni?

— Máš manžela? — znovu sa spýtal pustovník, — a odkiaľ máš také veľké bohatstvo?

— Zákonného muža nemám, — odpovedala Eudoxia, — moje bohatstvo je od mnohých mužov.

— Povedz mi pravdu, — riekol pustovník, — lebo Kristus, ktorému služím, je Pravda, — chceš sa zachrániť bez bohatstva, alebo so svojim bohatstvom horieť vo večnom ohni?

— Budé pre mňa lepšie bez bohatstva dosiahnuť večný život, — odvetila Eudoxia, — avšak čudujem sa, prečo bude trápený bohatý po smrti? Či Boh je krutý a nenávisťný k bohatým?

— Nie! — odpovedal pustovník, — Boh sa ani neodvracia od bohatých, ani im nezabraňuje byť bohatými, avšak nenávidí nespravodlivé, nečestné nadobúdanie majetku a tiež život takých v zemských rozkošiach hriešnych... A kto bohatstvo nadobúda spravodlivo a z neho žije čestne a pri tom koná aj dobré skutky pomáhajúc núdznym, ten nie je hriešny pred Pánom. A kto zbiera bohatstvo klam-

stvom, krádežou, nepravdou, nečestne, ten bude horieť bez milosrdenstva.

— A tebe sa vidí moje bohatstvo nadobudnuté nespravodlivo? — spýtala sa Eudoxia.

— Naozaj nespravodlivo, — odvetil pustovník Herman, — a od všetkých hriechov pred Bohom najohyzdnejšie.

— A prečo tak? — prerušila reč pustovníka Eudoxia, — veď som veľa chudobných obliekla, hladným som dala stravu, mnohým som z môjho bohatstva pomohla.

— Pozorne ma vypočuj, pani, — hovoril pustovník. — Kto sa ide do kúpeľov umyť, neľahne si do nečistej vody, ale umýva sa v čistej vode. A ako sa chceš ty očistiť niekoľkými milosrdnými skutkami od odpornej hriešnej škvrny, v ktorej sa dobrovoľne vfaš a čistú vodu Božieho milosrdenstva odhadzuješ? Blato tvojich odporných skutkov tak ako voda potopu mohutnou silou ťa nesie do priepasti ohňa... Lebo bohatstvo, ktoré máš, pred večným súdom je odporne a už je odsúdené pred posledným súdom, lebo je nadobudnuté hriešne, nazbierané hriešnymi rozkošami. Nepomôže ti to, že akúsi malú časťku z tvojho veľkého hriešneho bohatstva občas podáš chudobným. Pretože odmenu za tie malé dobré skutky ničia tvoje veľké hriešne skutky. Či málo vône premôže veľký zápach. Ani nemôžeš obsiahnuť Božiu milosť, dokiaľ dobrovoľne ostávaš v nečistote. Ani Božie milosrdenstvo neobsiahneš, dokiaľ najprv neodhodíš od seba hriech nečistoty, neumyješ sa pokáním a neočistiš sa a neozdobíš sa spravodlivými skutkami. Kto bosý chodí v trní, do nôh toho sa napichá veľa trní; a keď tu-tam trň aj vytiahne z nôh, predsa ešte veľa trní ostane v jeho nohách. Tak aj tebe málo pomôže občas dať almužnu chudobnému a tou zotrieť akýsi malý hriech, keď veľa hriešneho trní ostáva v tvojom svedomí. Večné tresty sú pripravené pre nekajúcnikov. Ty, ak ma chceš počúvať, môžeš sa zachrániť od múk, ktoré na teba čakajú, a dosiahnuť večnú radosť.

— Za moju spásu som hotová obetovať všetko moje veľké bohatstvo — odvetila Eudoxia.

— Ty sa veľmi po svetsky pozeráš na Boha, — prerušil ju pustovník. — Nemysli si, že Boh potrebuje tvoju chudobu, ktorú ľudia považujú za bohatstvo. Veď Boh je nekonečne bohatý. Jeho je nebo a zem. On sám dobrovoľne stal sa chudobným, aby nás pritiahol k sebe, aby svojou chudobou nám kúpil večnú spásu. Svoje bohatstvo rozdelil núdznym, chorým a chudobným, lebo keď dáš tým, Boh ti to započíta, ako by si to dala jemu. Urob toto, kajaj sa a buď čistá, znovuzrozená milosťou Svätého Ducha.

— Ak by do môjho srdca neprenikli slová, ktoré som počula v noci, — odvetila Eudoxia, — bola by som ťa nevolala. Teraz ťa prosím, ostaň tu na niekoľko dní a usmerni ma na cestu pokánia a za to ber si zlata, koľko chceš.

— Zlato nepotrebujem, — odvetil pustovník, — mojou odmenou je nádej na tvoju spásu. Ponáhľam sa do mojej pustovne. A ty si zavolaj kňaza, on ťa poučí a usmerni na cestu pokánia.

Pustovník Herman vydal sa na ďalšiu cestu...

— Choď a prived' tu kňaza, — prikázala Eudoxia sluhovi. — Avšak nepovieš mu moje meno. Povedz len toľko, že akási žena prosí spovedníka.

Po čase do domu Eudoxie vošiel kňaz. Eudoxia ho privítala a potom hovorila o sebe a o túžbe očistiť sa a zachrániť sa.

— Jedným slovom chcem povedať všetko: bola som mnohým mužom ženou, som celé more hriechu a zloby.

— Keď si bola morom hriechu, — lahodne začal kňaz, — buď mnohým vzorom pokánia. Kajúcnikom Boh hriechy odpúšťa. Sľúbil pokánie je ľahko, avšak uskutočniť ho je ťažko. Pred tebou je ešte veľký boj. Zlý duch vyvolá v tebe pochybnosti, vzbudí v tebe túžbu po rozkošiach, bude ťa znepokojovať zlými myšlienkami. Zabudni na pýchu a radosť tohto sveta, nespomínaj na sladkosti pozemského života, myslí na večný život. A k tomu pripoj pokorné modlitby. Tak v tvojej duši zavládne mier a zsvietí v nej božské svetlo, ktoré ti ukáže márnosť tohto krátkého pozemského života a ukáže ti, aké sú klamné rozkoše tohto života, aký dobrý je Boh a aké nekonečné je Jeho milosrdenstvo. Modli sa, aby náš Pán Ježiš Kristus ťa osvietil a napravil, čo dobrého máš robiť. Boh je milosrdný a nekonečne láskavý. Svojou milosťou ide v ústrety tým, ktorí sa k Nemu navracajú, pretože sa vždy raduje z návratu hriešnika.

A keď odchádzal, povedal Eudoxii:

— Kristus Boh, ktorý sa zmlúval nad hriešnicou, ktorá u Jeho nôh plakala, ten aj teba nech ospravedlní a zmlúje

sa nad tebou a meno tvoje nech urobí slávnym na celej Zemi. Amen.

Slová kňaza sa ukázali prorockými...

Po odchode kňaza Eudoxia zavolala služobníctvo:

— Ak by niekto chcel prísť ku mne, urobte všetko, aby sa nedozvedel, že som doma. Správajte sa tak, ako by som odcestovala na dlhší čas. Zavrite vráta do môjho domu!

Eudoxia odišla do chrámu... A keď sa vrátila, dala svojmu služobníctvu slobodu, rozdelila im a chudobným svoj majetok a sama odišla do kláštora na púšti...

Už trinásť mesiacov bola Eudoxia na púšti v kláštore. A Filostrat, jej dávny milenec, veľmi bohatý, prezlečený za pútnika, jedného dňa zastal pred Eudoxiou.

— Kto ťa zvedol, Eudoxia, a z paláca, bohatstva a rozkoše ťa priviedol na toto pusté a chudobné miesto. Keď si šla našim krásnym mestom, nádherne oblečená, všetci obdivovali tvoju krásu. Celý Heliopol za tebou túži, oči všetkých si ťa želajú vidieť. Steny tvojich prekrásnych izieb za tebou plačú. Poslali ma, aby som ťa, ozdobu nášho mesta, priviedol naspäť. Choď, nechaj toto úbohé miesto, hlad, tvrdú posteľ a vojdi do svojho paláca, a užívaj rozkoše. Sme hotoví ťa znovu obohatiť a tiež zoberieme všetok tvoj majetok od tých, ktorým si ho darovala. Prečo stojíš a váhaš? Nehanbiš sa takú krásu skrývať v tejto biede?...

Eudoxia počúvala, pozerala sa na neho, jej tvár čoraz viac naberala výzor hnevu a teraz prerušila jeho reč:

— Prišiel si tu so zlým úmyslom! Hoci som nehodná, ale náš Pán Ježiš Kristus ma zachránil. A ty si syn satanáša...

Akási sila hodila Filostratom na zem a vtedy on pred všetkými sa priznal, že prišiel zviest Eudoxiu. Začal sa kažať...

— Choď v pokoji, — povedala Eudoxia, — a nezabudni na dobrotu, ktorú na tebe prejavil Boh. A tiež neziď z cesty pokánia...

Eudoxia žila veľa rokov v pokání.

Nastalo prenasledovanie kresťanov. Uväznili aj Eudoxiu.

— V priebehu celých dní Eudoxia nič nejde, — hlásil strážnik správcovi väznice. — Často ju vidíme, ako leží rozprestretá tvárou k zemi a modlí sa k svojmu Bohu...

Pri výsluchu Eudoxia odpovedala:

— Súd, muč, ako sa ti páči a ako ste zvykli to robiť s kresťanmi. Moja nádej je v Kristovi, pravdivom mojom Bohu, ktorý ma neopusti.

Sudca prikázal zavesiť ju na drevo múk. Odhalili ju do pása a ukrutne bili po celom tele... Nakoniec sudca prikázal, aby ju sfali...

Tak ctihodná mučienka Eudoxia odovzdala dušu Bohu, sľatá mečom 1. marca roku 144 a ten deň aj zostal v Cirkvi dňom svätej ctihodnej mučienice Eudoxie.

NAŠI JUBILANTI

V tomto mesiaci si svoje životné jubileá pripomínajú títo vfd. duchovní otcovia:

Juraj Bumbera — 65 rokov od narodenia (2. 3.), Marián Potaš — 65 rokov od narodenia (2. 3.), Vladimír Molčaný — 75 rokov od narodenia (4. 3.), Emil Zorvan — 70 rokov od narodenia (9. 3.), Bohumil Čelustka — 70 rokov od narodenia (14. 3.), Mikuláš Kašpar — 85 rokov od narodenia (18. 3.).

MNOHAJA LIT, BLAHAJA LIT!

V týchto dňoch vyšla tlačou kniha Sviatosť pokánia — Ako sa spovedať. Môžete si ju objednať na svojom farskom úrade, veriaci zo západného Slovenska a CSR na adrese: Gr.-kat. ordinariát, ul. SRR č. 8, 080 01 Prešov.

NAŠE HROBY

Dňa 2. novembra 1982 po dlhej a ťažkej chorobe odovzdal svoju dušu Stvoriteľovi

o. Vojtech H U L V A

gr.-kat. duchovný v Lekárovciach, t. dekan.

Pohreb zosnulého sa konal v sobotu 6. novembra 1982 v lekárovskom chráme. Pohrebne obrady vykonal o. ordinár Mons. Ján Hirka za koncelebrácie 70 kňazov. K veľkému počtu veriacich prehovoril o. ordinár. Vyzýval všetkých veriacich k dobrému kresťanskému životu, lebo smrťou sa nič nekončí, iba začína. Preto veľmi záleží na tom, ako žijeme. Po pohrebnych obradoch sa so zosnulým rozlúčil okr. dekan Jozef Knežo.

Zosnulý v Pánu o. Vojtech Hulva sa

narodil v Cejkove v Trebišovskom okrese dňa 18. 10. 1920. Gymnázium a teologické štúdiá ukončil v Užhorode. Za kňaza bol vysvätený v Prešove v roku 1945. Účinkoval na gymnáziu v Kráľovskom Chlmci a v pastoračii 7 rokov na farnosti Čefovce a 7 rokov v Lekárovciach. Vo svojom voľnom čase z lipového dreva vyrezával krásne obrazy s náboženskými námetmi a ľudovým folklórom. Veľa jeho rezieb ozdoby izby, či pracovne jemu blízkych ľudí. V chráme v Lekárovciach ostane po ňom tiež veľa diel. Jedno z nich je na spovednici: rezba márotnatného syna v otcovom náručí.

VÍČNAJA JEMU PAMJAŤ!

Dňa 6. januára 1983 odovzdal svoju dušu Stvoriteľovi

o. GABRIEL STAVROVSKÝ

t. arcidekan, správca fary vo Fulianke, okresný dekan

V Pánu zosnulý sa narodil 20. 7. 1915 v Geraltove a bol vysvätený na kňaza 21. 9. 1939. Účinkoval vo farnostiach Driečna, Havaj a Fulianka.

Pohrebne obrady za účasti kňazstva eparchie dňa 9. januára 1983 vykonal vo Fulianke o. ordinár Mons. Ján Hirka a po zádušnej Službe Božej v katedrálom chráme v Prešove dňa 10. januára 1983 telesné pozostatky zosnulého v Pánu boli uložené do hrobky na miestnom cintoríne v Prešove.

VÍČNAJA PAMJAŤ, BLAŽENYJ POKOJ!

(Dokončenie zo 4. str.)

20. marca 1393 — pred 590 rokmi — umrel sv. JÁN NEPOMUCKÝ, kňaz, mučeník.

— 1828 — pred 155 rokmi — sa narodil HENRIK IBSEN, nórsky dramatik, najväčšia postava európskej drámy v 2. polovici 19. storočia (um. 23. 5. 1906).

21. marca 543 — pred 1440 rokmi — umrel sv. BENEDIKT, opát, zakladateľ rehoľe.

26. marca 1918 — pred 65 rokmi — v Paríži umrel CLAUDE DEBUSSY, francúzsky impresionistický hudobný skladateľ, autor oratória Smrť sv. Šebastiána a i. (nar. r. 1862).

27. marca 1968 — pred 15 rokmi — zahynul JURIJ ALEXEJEVIČ GAGARIN, prvý kozmonaut (nar. r. 1934).

28. marca 1483 — pred 500 rokmi — sa narodil RAFFAELLO SANTI, taliansky renesančný maliar (um. r. 1520).

— 1868 — pred 115 rokmi — sa narodil MAXIM GORKIJ (vl. m. Alexej Maximovič Peškov), sovietsky spisovateľ, zakladateľ socialistického realizmu (um. r. 1936).

— 1943 — pred 40 rokmi — umrel SERGEJ VASILIEVIČ RACHMANINOV, ruský hudobný skladateľ, klavirny virtuóz a dirigent, autor oper, symfónii, chrámových skladieb a piesní (nar. r. 1873).

30. marca 1853 — pred 130 rokmi — sa narodil VINCENT VAN GOGH, holandský maliar, jeden zo zakladateľov impresionizmu (um. r. 1890).

(Z)

SLOVO — mesačník gréckokatolíkov v ČSSR. Vydáva Spolok sv. Vojtecha Trnava v Cirkevnom nakladateľstve Bratislava. Šéfredaktor: Štefan Papp. Redakcia 040 01 Košice, Bajkalská 26/III/18 č. t. 886 94. Administrácia 890 21 Bratislava, Kapitulská 9. C. t. 331 717 a 333 056. Index. č. 49618.

Tlačia Duklianske tlačiarne, n. p., Prešov. Uzavierka časopisu je 2 mesiace pred vydaním čísla. Rukopisy neručiame. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisov. Rozširuje PNS, objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače 884 19 Bratislava, Gottwaldovo nám. 6. Celoročné predplatné 24 Kčs, pre cudzinu 24 Kčs plus poštovné. Cena jednotlivého výtlačku 2 Kčs.